

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. gruodžio 14 d.*

„Deliktinė atsakomybė – Pasirengimo narystei pagalbos priemonė – Trečioji valstybė – Nacionalinis viešasis pirkimas – Decentralizuotas valdymas – Sprendimas 2008/969/EB, Euratomas – Išankstinio perspėjimo sistema (IPS) – Perspėjimo paskelbimas IPS – Sąjungos finansinių interesų apsauga – Komisijos atsisakymas patvirtinti *ex ante* – Sutarties nesudarymas – Bendrojo Teismo jurisdikcija – Įrodymų priimtumas – Perspėjimo teisinio pagrindo nebuvimas – Teisė į gynybą – Nekaltumo prezumpcija – Pakankamai sunkus teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas – Priežastinis ryšys – Turtinė ir neturtinė žala – Sutarties praradimas – Prarasta galimybė laimėti kitus pirkimus“

Byloje T-298/16

East West Consulting SPRL, įsteigta Nandrin (Belgija), iš pradžių atstovaujama advokatų L. Levi ir A. Tymen, vėliau advokato L. Levi,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą F. Dintilhac ir J. Estrada de Solà,

atsakovę,

dėl SESV 268 straipsniu pagrįsto prašymo atlyginti turtinę ir neturtinę žalą, kurią ieškovė tariamai patyrė dėl to, kad išankstinio perspėjimo sistemoje (IPS) buvo paskelbtas perspėjimas dėl jos ir vėliau, remiantis šiuo perspėjimu, atsisakyta patvirtinti su pirkimu susijusią sutartį, kurią buvo nuspręsta sudaryti su jos vadovaujamu konsorciumu ir kurią turėjo finansuoti Europos Sąjunga pagal Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP),

BENDRASIS TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkė I. Pelikánová (pranešėja), teisėjai V. Valančius ir U. Öberg,

posėdžio sekretorė S. Bukšek Tomac, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. gegužės 2 d. posėdžiui,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

Bylos faktinės aplinkybės

Dėl iki ieškinio pareiškimo susiklosčiusių faktinių aplinkybių

- 1 Ieškovė *East West Consulting SPRL* yra pagal Belgijos teisę reglamentuojama bendrovė, kuri, be kita ko, teikia paslaugas Belgijoje ar užsienyje savo ar trečiųjų asmenų vardu arba dalyvaujant tretiesiems asmenims ir kurios vadovas ir vienintelis akcininkas yra L. Be to, ieškovei priklauso 40 % *European Consultants Organisation SPRL* (toliau – ECO3), pagal Belgijos teisę reglamentuojamos bendrovės, kurios vadovas taip pat yra L., akcijų.
- 2 2006 m. liepos 17 d. Europos Sąjungos Taryba priėmė Reglamentą (EB) Nr. 1085/2006, nustatantį Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP) (OL L 210, 2006, p. 82; toliau – PNPP reglamentas). Pagal PNPP reglamento 1 straipsnį Europos Sąjunga turėjo padėti I ir II prieduose nurodytoms šalims, prie kurių buvo priskirta buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, siekiant narystės laipsniškai derinti savo standartus ir politikos sritis su Sąjungos standartais ir politikos sritimis, įskaitant (tam tikrais atvejais) derinimą su *acquis communautaire*. Remiantis PNPP reglamento 3 straipsniu pagalba buvo planuojama ir įgyvendinama pagal penkis komponentus; vienas iš šių komponentų – „žmogiškųjų išteklių vystymasis“.
- 3 Ištyrusi faktines aplinkybes, kurios gali būti kvalifikuojamos kaip baudžiamoji veika, padaryta vykdant Sąjungos finansuojamų sutarčių sudarymo procedūrą, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) 2007 m. vasario 26 d. perdavė *procureur de la République près le Tribunal de grande instance de Paris* (Respublikos prokuroras prie Paryžiaus apygardos teismo, Prancūzija) informaciją apie faktines aplinkybes, kurios gali būti kvalifikuojamos kaip baudžiamoji veika, t. y. korupcija priimant sprendimą sudaryti Sąjungos finansuojamą sutartį Turkijoje (toliau – Turkijos byla). Ši informacija buvo susijusi, be kita ko, su *Kameleons International Consulting* (vėliau tapo *KIC Systems*, toliau – KIC), ir L. 2007 m. kovo 5 d. Prancūzijoje buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas Turkijos byloje; jį atlikti pavesta *Division nationale d'investigations financières* (Nacionalinis finansinių tyrimų skyrius, toliau – DNIF).
- 4 2007 m. birželio 12 d. Europos Bendrijų Komisija priėmė Reglamentą (EB) Nr. 718/2007, įgyvendinantį PNPP reglamentą (OL L 170, 2007, p. 1).
- 5 2008 m. kovo 4 d. buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos vyriausybė ir Komisija pasirašė pagrindų susitarimą dėl bendradarbiavimo taisyklių, taikomų Sąjungos finansinei pagalbai, kuri šiai valstybei teikiama įgyvendinant pagal PNPP teikiamą pagalbą.
- 6 2008 m. birželio 27 d. OLAF perdavė *Procureur fédéral de Belgique* (Belgijos federalinė prokuratūra) informaciją apie galimą veiką – korupciją priimant sprendimą sudaryti Sąjungos finansuojamą sutartį Ukrainoje (toliau – Ukrainos byla). Ši informacija buvo susijusi, be kita ko, su KIC, L. ir ECO3. Belgijoje buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas ir tyrimas Ukrainos byloje.
- 7 2008 m. rugsėjo 17 d. Ukrainos byla Belgijoje perduota teismui.
- 8 2008 m. spalio 14 ir 15 d. DNIF prašymu atliktos kratos, be kita ko, KIC buveinėje, dalyvaujant keliems OLAF pareigūnams, kurių iš anksto paprašyta tai padaryti 2008 m. rugsėjo 18 d. teismo reikalavimu. 2008 m. spalio 17 d. DNIF perdavė OLAF nariams naujus teismo reikalavimus apdoroti surinktus kompiuterinius duomenis. Atlikus šiuos tyrimo veiksmus pradėtos procedūros, susijusios su Turkijos byla Prancūzijoje ir Ukrainos byla Belgijoje.

- 9 Komisija teigia, kad 2008 m. lapkričio 17 d. OLAF paprašė taikant Komisijos sprendimo C(2004) 193/3 dėl išankstinio perspėjimo sistemos (toliau – IPS) 5 straipsnio 2 dalį paskelbti W3b perspėjimą dėl ECO3 toje sistemoje, sukurtoje siekiant kovoti su sukčiavimu ir bet kokia kita neteisėta veika, kenkiančia Sąjungos finansiniams interesams. Šis perspėjimas buvo pagrįstas tuo, kad dėl ECO3 pradėti teismo procesai dėl didelių administracinių klaidų ir sukčiavimo. Komisija tvirtina, kad OLAF prašė tokį patį perspėjimą paskelbti dėl L.
- 10 2008 m. gruodžio 16 d. Komisija priėmė 2009 m. sausio 1 d. įsigaliojusį Sprendimą 2008/969/EB, Euratomas dėl IPS, skirtos Komisijos leidimus duodantiems pareigūnams ir vykdomosioms įstaigoms (OL L 344, 2008, p. 125, toliau – Sprendimas dėl IPS). Sprendimu dėl IPS panaikintas Sprendimas C(2004) 193/3 ir nustatytos naujos taisyklės dėl IPS.
- 11 Pagal Sprendimo dėl IPS 4 konstatuojamąją dalį „[IPS] tikslas – užtikrinti, kad Komisijoje ir jos vykdomosiose įstaigose būtų dalijamasi riboto naudojimo informacija apie trečiąsias šalis, kurios galėtų kelti grėsmę [Sąjungos] finansiniams interesams ir reputacijai arba visoms kitoms [Sąjungos] valdomoms lėšoms“.
- 12 Pagal Sprendimo dėl IPS 5–7 konstatuojamąsias dalis OLAF, kuri turėjo teisę naudotis IPS, kad galėtų atlikti tyrimus ir rinkti informaciją, siekdama užkirsti kelią sukčiavimui, kartu su atsakingais leidimus duodančiais pareigūnais ir vidaus audito tarnybomis buvo įpareigota pateikti prašymus įvesti, pakeisti arba pašalinti perspėjimus IPS, kurios valdymą užtikrina Komisijos apskaitos pareigūnai arba jiems pavaldūs tarnautojai.
- 13 Šiuo klausimu Sprendimo dėl IPS 4 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje buvo nustatyta, kad „Komisijos apskaitos pareigūnas arba jam pavaldūs [darbuotojai] įveda, keičia arba šalina perspėjimus [IPS] vadovaudam[iesi] atsakingo įgaliotojo leidimus duodančio pareigūno, OLAF ir Vidaus audito tarnybos prašymais“.
- 14 Pagal Sprendimo dėl IPS 6 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą „[v]iešųjų pirkimų arba dotacijos skyrimo procedūrų atveju atsakingas įgaliotasis leidimus duodantis pareigūnas [ar jo darbuotojai] ne vėliau kaip iki sprendimo dėl sutarties sudarymo arba dėl dotacijos skyrimo priėmimo patikrina, ar [IPS] nėra perspėjimo“.
- 15 Sprendimo dėl IPS 9 straipsnyje nustatyta, kad atsižvelgiant į registravimo IPS prašančiai tarnybai praneštų faktų pobūdį arba rimtumą perspėjimai skirstomi į penkias kategorijas (W1–W5). To sprendimo 9 straipsnio 3 punkte nurodyta, kad W3 kategorija susijusi su „trečio[siomis] šali[mis, kurios] dalyvauja teisiniame procese, susijusiame su vykdomojo rašto dėl arešto paskelbimu, arba dalyvauja teismo procese dėl rimtų administracinių klaidų arba sukčiavimo“.
- 16 Sprendimo dėl IPS 12 straipsnyje „W3 perspėjimai“, be kita ko, buvo numatyta:
- „2. Atsakingas įgaliotasis leidimus duodantis pareigūnas prašo paskelbti W3b perspėjimą, kai žinoma, kad trečiosios šalys, ypač tos, kurios naudojasi arba naudojosi jo atsakomybės sričiai priklausančiomis Bendrijos lėšomis, dalyvauja teismo procese dėl rimtų administracinių klaidų arba sukčiavimo.
- Tačiau kai toks teismo procesas pradėtas dėl OLAF atliktų tyrimų arba kai tokiaime procese OLAF teikia pagalbą arba jį tęsia, paskelbti atitinkamą W3b perspėjimą prašo OLAF.
3. W3 perspėjimas galioja tol, kol paskelbiamas *res judicata* galią turintis teismo sprendimas arba byla išsprendžiama kitokiu būdu.“

17 Sprendimo dėl IPS 17 straipsnio, susijusio, be kita ko, su W3b perspėjimo pasekmėmis sutarties sudarymo arba dotacijos skyrimo procedūroms, 2 dalyje buvo nustatyta:

„Jeigu trečioji šalis, dėl kurios [IPS] užregistruotas W2, W3b arba W4 perspėjimas, yra vertinimo komisijos sudaryto sąrašo pradžioje, atsakingas įgaliotasis leidimus duodantis pareigūnas, tinkamai atsižvelgdamas į pareigą apsaugoti Bendrijos finansinius interesus ir įvaizdį, perspėjimo pagrindimo pobūdį ir rimtumą, sutarties arba dotacijos sumą ir trukmę ir, kai taikoma, įgyvendinimo skubumą, priima vieną iš šių sprendimų:

- a) sudaryti sutartį su trečiąja šalimi arba skirti jai dotaciją nepaisant registracijos [IPS] ir užtikrinti, kad būtų imtasi sustiprintų stebėsenos priemonių;
- b) kai dėl tokio perspėjimo kyla pagrįstų abejonų dėl pradinio atrankos ir sutarties sudarymo arba dotacijos skyrimo kriterijų atitikties vertinimo, – sudaryti sutartį su kitu konkurso dalyviu ar pareiškėju arba skirti dotaciją kitam konkurso dalyviui ar pareiškėjui remiantis kitais atrankos ir sutarties sudarymo ar dotacijos skyrimo atitikties kriterijais[,] nei taiko vertinimo komisija[,] ir tinkamai pagrįsti savo sprendimą;
- c) baigti procedūrą nesudarius jokios sutarties ir tokį baigimą tinkamai pagrįsti konkurso dalyviui skirtoje informacijoje. <...>“

18 Komisija, gavusi jai skirtą 2008 m. gruodžio 16 d. ECO3 raštą su paklausimu, 2009 m. sausio 12 d. raštu patvirtino, kad nuo 2008 m. lapkričio 17 d. IPS yra paskelbtas W3b perspėjimas dėl ECO3.

19 2009 m. sausio 15 d. OLAF direktorius išsiuntė DNIF savo ataskaitas dėl surinktų kompiuterinių duomenų analizės.

20 2009 m. kovo 10 d. ECO3 Europos ombudsmenui pateikė skundą dėl IPS paskelbto perspėjimo dėl jos. Šis skundas užregistruotas numeriu 637/2009/(ELB)FOR.

21 2009 m. kovo 17 d. Prancūzijoje pradėtas ikiteisminis tyrimas Turkijos byloje.

22 2009 m. rugsėjo 14 d. OLAF perdavė Belgijos federalinei prokuratūrai informaciją apie galimą veiką – korupciją priimant sprendimą sudaryti Sąjungos finansuojamą sutartį Serbijoje (toliau – Serbijos byla). Ši informacija buvo susijusi, be kita ko, su KIC, L. ir ECO3. Belgijoje pradėtas ikiteisminis tyrimas ir tyrimas Serbijos byloje.

23 2009 m. spalio 1 d. Serbijos byla Belgijoje buvo perduota teismui.

24 2009 m. spalio 16 d. Komisija priėmė Sprendimą C(2009) 7692 *final*, kuriuo buvusieji Jugoslavijos Respublikai Makedonijai suteikiami valdymo įgaliojimai, susiję su PNPP komponentu „Žmogiškųjų išteklių vystymasis“. Kadangi buvo nustatyta tam tikra rizika, to sprendimo 1 straipsnyje buvo numatyta buvusieji Jugoslavijos Respublikai Makedonijai suteikti valdymo įgaliojimus, susijusius su PNPP komponentu „Žmogiškųjų išteklių vystymasis“, taip pat nurodyta, kad Komisija atliks patikras *ex ante*, išvardytas II priede. Pagal šį priedą priėmusi sprendimą sudaryti sutartį Komisija turėjo, be kita ko, patvirtinti su pirkimu susijusios sutarties dokumentus.

25 2010 m. gegužės mėn. Prancūzijos ikiteisminio tyrimo teisėjas Turkijos byloje pareiškė kaltinimus L. dėl aktyviosios korupcijos.

26 Komisija ir OLAF teigia, kad 2010 m. liepos mėn. OLAF paprašė IPS paskelbti W3b perspėjimą dėl ieškovės, taikant Sprendimo dėl IPS 12 straipsnį. Komisija tvirtina, kad OLAF prašė tokį patį perspėjimą paskelbti dėl L.

- 27 2010 m. liepos 6 d. *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* priede (OL S 128-194817, 2010) buvo paskelbtas ribotas konkursas Nr. EuropAid/130133/D/SER/MK dėl paslaugų pirkimo, pavadintas „Kovos su nedeklaruotu darbu stiprinimas“ (toliau – nagrinėjamas pirkimas). Nagrinėjamas pirkimas vykdytas pagal PNPP reglamente numatytą komponentą „Žmogiškųjų išteklių vystymasis“. Konkurso tikslas buvo sudaryti sutartį, kurios orientacinis biudžetas – 1 mln. EUR ir kuria siekta didinti kovos su nedeklaruotu darbu efektyvumą ir veiksmingumą buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje. Šis pirkimas buvo *ex ante* decentralizuotas viešasis pirkimas, kurio perkančioji organizacija – buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos finansų ministerijos Centrinis finansų ir sutarčių skyrius (toliau – nacionalinė perkančioji organizacija).
- 28 Pagal nurodymus, pateiktus šio pirkimo nurodymų konkurso dalyviams antraštinėje dalyje, nagrinėjamai sutarties sudarymo procedūrai taikytos „Sutarčių sudarymo procedūrų išorės veiksmų srityje praktinio vadovo“ (toliau – PRAG) nuostatos.
- 29 PRAG 2.2 punkte, reglamentuojančiame valdymo būdus, visų pirma nurodyta, kad pagal decentralizuotą programą, kurioje numatyta *ex ante* patikra, perkančioji organizacija priima sprendimus dėl procedūrų ir sutarčių sudarymo ir pateikia Komisijai, kad ji iš anksto juos patvirtintų. Pagal tą patį punktą Komisija suteikia leidimą finansuoti decentralizuotas sutartis, o jos atstovai, dalyvaudami decentralizuotose šių sutarčių sudarymo ar įgyvendinimo procedūrose, siekia tik konstatuoti, ar įvykdytos Sąjungos finansavimo sąlygos. Taigi dėl tokio Komisijos ir jos atstovų dalyvavimo nebuvo ir negalėjo būti pažeistas principas, kad decentralizuotos sutartys lieka nacionalinės sutartys ir tik decentralizuotos perkančiosios organizacijos atsakingos už tai, kad šios sutartys būtų parengtos, dėl jų būtų deramasi ir jos būtų sudarytos. Be to, iš šio punkto matyti, kad decentralizuotą sutartį pasirašo ir sudaro finansavimo sutartyje nurodyta perkančioji organizacija, t. y. teisinį subjektiškumą turinti paramą gaunančios šalies vyriausybė arba įstaiga, su kuria Komisija sudarė šią sutartį, tačiau ši vyriausybė ar įstaiga prieš tai turi pateikti tvirtinti Komisijai vertinimo rezultatus, paskui, pranešusi apie šiuos rezultatus rangovui, gavusi ir išanalizavusi įrodymus, susijusius su pašalinimo ir atrankos kriterijais, turi pateikti sutartį Komisijai, kad ji patvirtintų.
- 30 PRAG 2.4.13 punkte, susijusiame su sutarties sudarymo procedūros panaikinimu, nustatyta, kad perkančioji organizacija iki sutarties pasirašymo gali arba atsisakyti sutarties, arba panaikinti sutarties sudarymo procedūrą, o kandidatai ar konkurso dalyviai negali siekti kokios nors kompensacijos, ir nurodytas atvejis, kai procedūra buvo nesėkminga, nes negauta jokių kokybės arba finansiniu požiūriu tinkamų pasiūlymų. Pagal šį punktą galutinį sprendimą šiuo klausimu turi priimti perkančioji organizacija (Komisijai davus išankstinį sutikimą dėl perkančiosios organizacijos sudarytų sutarčių pagal *ex ante* sistemą).
- 31 PRAG 2.4.15 punkte, kuriame reglamentuojamos teisių gynimo priemonės, visų pirma numatyta, kad jeigu Komisija nėra perkančioji organizacija ir jai buvo pranešta apie konkurso dalyvio, manančio, kad patyrė žalą dėl vykdančios konkurso procedūrą padarytos klaidos arba pažeidimo, skundą, ji turi pateikti savo nuomonę perkančiajai organizacijai ir, kiek įmanoma, siekti draugiškai išspręsti skundą pateikusių konkurso dalyvio ir perkančiosios organizacijos ginčą.
- 32 PRAG 2.9.2 punkte, susijusiame su sutarties rengimu ir pasirašymu, nurodyta, kad pagal decentralizuotą *ex ante* sistemą perkančioji organizacija siunčia sutarties dokumentus Sąjungos delegacijai, kad ji patvirtintų juos; ši delegacija turi pasirašyti visus sutarties originalus, kad būtų patvirtintas Sąjungos finansavimas.
- 33 Be to, nagrinėjamo pirkimo Nurodymų konkurso dalyviams 14.1 punkte nustatyta, kad laimėtojui turi būti raštu pranešta apie tai, kad jo pasiūlymas priimtas, o 15 punkte nurodyta, kad sutarties sudarymo procedūra, be kita ko, gali būti panaikinta, jeigu ji nesėkminga, nes, pavyzdžiui, negauta jokių kokybės arba finansiniu požiūriu priimtinių pasiūlymų, ir primenama, kad tokiu atveju iš nacionalinės perkančiosios organizacijos negali būti reikalaujama jokios kompensacijos.

- 34 Konsorciumas, kuriam vadovauja ieškovė, dalyvavo nagrinėjamame konkurse.
- 35 2011 m. rugsėjo 13 d. nacionalinė perkančioji organizacija perdavė ieškovei pranešimo raštą, kuriuo ji informuota, kad priimtas sprendimas sudaryti nagrinėjamą sutartį su jos vadovaujamu konsorciumu, jeigu per penkiolika dienų bus pateikta priimtinių įrodymų, susijusių su pašalinimo iš nagrinėjamos konkurso procedūros atvejais arba su šios procedūros atrankos kriterijais. Rašte priminta, kad tam tikromis sąlygomis nacionalinė perkančioji organizacija dar gali nuspręsti panaikinti konkursą ir kad tokiu atveju ji neprivalėtų mokėti jokios kompensacijos.
- 36 2011 m. spalio 4 d. elektroniniame laiške nacionalinė perkančioji organizacija nurodė ieškovei, kad gavo visus patvirtinamuosius dokumentus. Norėdama atlikti paskutinį patikrinimą, ji paprašė jos pateikti savo 2006 m. balansą arba, jeigu jo nėra, pateikti tam tikrą informaciją. Atsakydama į šį prašymą ieškovė savo 2006 m. balansą perdavė kaip 2010 m. spalio 5 d. elektroninio laiško priedą. Nacionalinė perkančioji organizacija balanso gavimą patvirtino tos pačios dienos elektroniniu laišku.
- 37 2011 m. lapkričio 2 d. elektroniniame laiške ieškovė nacionalinės perkančiosios organizacijos paklausė apie procedūros eigą.
- 38 2011 m. lapkričio 3 d. elektroniniame laiške nacionalinė perkančioji organizacija atsakė, kad laukia, kol Sąjungos delegacija buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje (toliau – delegacija) *ex ante* patvirtins sutarties dokumentus, kad būtų galima baigti sutarties pasirašymo procedūrą. Ji pažymėjo, kad procedūra turi baigtis labai greitai, taigi svarbu, kad ieškovė užtikrintų galimybę iki 2011 m. pabaigos naudotis pagrindinių ekspertų, turinčių dalyvauti įgyvendinant sutartį, paslaugomis.
- 39 2011 m. lapkričio 9 d. rašte delegacija patvirtino, kad gavo su nagrinėjamu pirkimu susijusios sutarties projektą, kurį nacionalinė perkančioji organizacija pateikė jai patvirtinti. Pranešime, kurio nuoroda pateikta šiame rašte, ji pažymėjo, kad nusprendė nepatvirtinti sutarties taikydama Sprendimo dėl IPS 17 straipsnio 2 dalies c punktą.
- 40 Šio Bendrojo Teismo sprendimo 39 punkte minėtame pranešime delegacija nurodė, kad kilo teisėtumo arba tvarkos problema, susijusi su tuo, kad dėl bendrovės, su kuria rekomenduojama sudaryti sutartį, t. y. ieškovės, IPS paskelbtas W3b perspėjimas, susijęs su vykstančiu teismo procesu dėl sukčiavimo arba didelių administracinių klaidų. Galiausiai tame pačiame pranešime ji rekomendavo nacionalinei perkančiajai organizacijai baigti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą nesudarius sutarties ir konkurso dalyviui pateiktoje informacijoje tinkamai pagrįsti tokią pabaigą.
- 41 2011 m. lapkričio 9 d. rašte delegacija pridūrė, kad priėmė sprendimą nepatvirtinti sutarties, atsižvelgdama į jai tenkančią pareigą apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir įvaždį, taip pat į nagrinėjamo perspėjimo pagrindimo pobūdį ir rimtumą. Šiame rašte ji pasiūlė nacionalinei perkančiajai organizacijai dar kartą paskelbti naują sutarties sudarymo procedūrą.
- 42 2011 m. lapkričio 17 d. rašte nacionalinė perkančioji organizacija nurodė delegacijai, kad perduoda jai patvirtinti pranešimą dėl nagrinėjamos sutarties sudarymo procedūros panaikinimo, gavusi jos informaciją apie tai, kad dėl vienos iš bendrovių, pateikusių vienintelį techniniu požiūriu priimtina pasiūlymą siekiant sudaryti nagrinėjamą sutartį, paskelbtas W3b perspėjimas IPS; ji taip pat nurodė, kad perdavė informacinius raštus nelaimėjusiems konkurso dalyviams.
- 43 Pranešimas dėl nagrinėjamos sutarties sudarymo procedūros panaikinimo buvo paskelbtas 2010 m. lapkričio mėn.

- 44 2011 m. gruodžio 6 d. „rašte nelaimėjusiam konkurso dalyviui“ nacionalinė perkančioji organizacija informavo ieškovę, kad, „atsižvelgdama į būtinybę apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir įvaizdį, taip pat į perspėjimo pagrindimo pobūdį ir rimtumą“, ji nusprendė baigti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą nesudariusi sutarties, kaip numatyta Sprendimo dėl IPS 17 straipsnio 2 dalies c punkte.
- 45 2011 m. gruodžio 12 d. raštais, skirtais delegacijai ir nacionalinei perkančiajai organizacijai, ieškovė užginčijo nacionalinės perkančiosios organizacijos sprendimo baigti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą nesudariusi sutarties dėl to, kad IPS paskelbtas perspėjimas dėl jos, teisėtumą ir paprašė atšaukti šį sprendimą. Be kita ko, ieškovė pažymėjo, kad Komisija perspėjimą dėl jos IPS paskelbė jos neinformavusi ir *a fortiori* iš anksto neišklausiusi ir taip pažeidė ieškovės teisę į gynybą, nes, kaip matyti iš 2011 m. balandžio 13 d. Nutarties *Planet / Komisija* (T-320/09, EU:T:2011:172), šis perspėjimas buvo jai nepalankus veiksmas. Bet kuriuo atveju nacionalinė perkančioji organizacija nepagrindė savo pasirinkimo baigti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą nesudariusi sutarties, o ne pasirinkti kitą, ne tokį žalingą sprendimą, numatytą Sprendimo dėl IPS 17 straipsnio 2 dalies c punkte.
- 46 2011 m. gruodžio 16 d. Ombudsmenas pateikė rekomendacijos dėl savo iniciatyva atlikto tyrimo byloje OI/3/2008/FOR prieš Komisiją projektą. Šiame projekte jis rekomendavo peržiūrėti Sprendimą dėl IPS ir užtikrinti, kad jo taikymo sritis neviršytų to, kas būtina Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti, ir kad juo nebūtų pažeidžiamos į IPS įtrauktų asmenų pagrindinės teisės, visų pirma jų teisė būti išklaustytiems prieš juos įtraukiant į IPS. Šio projekto 141 punkte jis taip pat rekomendavo pripažinti, kad pagal inkvizitorinę sistemą W3b perspėjimai taikomi tik tais atvejais, jeigu teisminės institucijos yra nusprendusios nuo ikiteisminio tyrimo pereiti prie teismo proceso stadijos. Ombudsmenas mano, kad atliekant ikiteisminį tyrimą buvo galima paskelbti tik W1 arba W2 perspėjimus.
- 47 2012 m. sausio 12 d. raštuose, skirtuose delegacijai ir nacionalinei perkančiajai organizacijai, ieškovė priminė savo poziciją remdamasi 2011 m. gruodžio 16 d. Ombudsmeno rekomendacijos projektu.
- 48 2012 m. kovo 1 d. raštuose, skirtuose delegacijai ir nacionalinei perkančiajai organizacijai, ieškovė nurodė, kad mano, jog šiuo atveju kyla Sąjungos atsakomybė, ir, remdamasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsniu, paprašė perduoti jai visus su nagrinėjama sutarties sudarymo procedūra susijusius Komisijos ir buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos institucijų dokumentus ir korespondenciją, jeigu jie susiję su ja.
- 49 2012 m. kovo 14 d. rašte delegacija atsiprašė, kad pavėluotai atsako į ieškovės raštus, ir ją informavo, kad pagal PRAG 2.4.15 punktą kartu su nacionaline perkančiąja organizacija, kuri vienintelė atsakinga už nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą, analizavo, kaip atsakyti į jos prašymą leisti susipažinti su tam tikrais dokumentais.
- 50 2012 m. gegužės 11 d. raštuose, skirtuose delegacijai ir Komisijai, ieškovė nurodė, kad mano, jog nacionalinės perkančiosios organizacijos sprendimas panaikinti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą priimtas tik dėl to, kad Komisija nusprendė įtraukti ieškovę į IPS ir delegacija dėl šio įtraukimo nusprendė nepatvirtinti sutarties. Be to, ji priminė savo prašymą pateikti dokumentus.
- 51 2012 m. gegužės 24 d. sprendimu *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas) panaikino 2008 m. rugsėjo 18 d. ir spalio 17 d. teismo reikalavimus, OLAF ataskaitas, parengtas pateikus šiuos reikalavimus, taip pat visus paskesnius teisės aktus.
- 52 2012 m. birželio 25 d. raštuose ieškovė delegacijai ir Komisijai dar kartą priminė savo prašymą pateikti dokumentus.

- 53 2012 m. birželio 25 d. rašte ieškovė taip pat paprašė Komisijos jai patvirtinti, kad IPS yra paskelbtas perspėjimas dėl jos, ir nurodyti šio perspėjimo pobūdį ir pagrindus, taip pat subjektą, prašiusį paskelbti perspėjimą, ir šio prašymo datą.
- 54 2012 m. liepos 6 d. Ombudsmenas priėmė sprendimą baigti savo iniciatyva vykdytą tyrimą byloje OI/3/2008/FOR prieš Komisiją.
- 55 2012 m. liepos 11 d. rašte Komisija patvirtino ieškovei, kad IPS sistemoje W3b perspėjimas dėl jos yra paskelbtas nuo 2010 m. liepos mėn. pagal Sprendimo dėl IPS 12 straipsnį, kuriame numatyta, kad „kai <...> teismo procesas pradėtas dėl OLAF atliktų tyrimų arba kai tokiaime procese OLAF teikia pagalbą arba jį tęsia, paskelbti atitinkamą W3b perspėjimą prašo OLAF“. Be to, ji nurodė, kad kiekvienas įgaliotasis leidimus duodantis pareigūnas turi išnagrinėti šio perspėjimo pasekmes sutarčių sudarymo procedūroms ir vykdomoms sutartims.
- 56 2012 m. liepos 11 d. rašte delegacija ieškovei nurodė, kad sprendimą panaikinti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą priėmė nacionalinė perkančioji organizacija ir kad delegacija neturi dokumentų, su kuriais galėtų leisti jai susipažinti, taigi perduos jos prašymą kompetentingoms nacionalinėms institucijoms.
- 57 2012 m. rugpjūčio 23 d. raštu ieškovė pateikė skundą Ombudsmenui ir paprašė jo konstatuoti, kad Komisija pažeidė gero administravimo principą, nes IPS paskelbė perspėjimą dėl jos prieš tai neinformavusi, atsisakė pateikti reikiamą informaciją, kad šis perspėjimas būtų aiškus, ir, remdamasi šiuo pagrindu, atsisakė patvirtinti su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį, kurią buvo nuspręsta sudaryti su ieškove, visiškai neatsižvelgdama į vėlesnius ieškovės protestus. Ji taip pat prašė Ombudsmeno įsikišti, kad IPS paskelbtas perspėjimas dėl jos būtų panaikintas. Šis skundas užregistruotas numeriu 604/2013/FOR.
- 58 2012 m. gruodžio 19 d. Sprendimu *Komisija / Planet* (C-314/11 P, EU:C:2012:823) Teisingumo Teismas atmetė apeliacinį skundą dėl 2011 m. balandžio 13 d. Nutarties *Planet / Komisija* (T-320/09, EU:T:2011:172) ir patvirtino, kad IPS paskelbtas perspėjimas dėl subjekto, įskaitant W1 perspėjimą, galėjo jam pakenkti.
- 59 Atsižvelgdama į 2012 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *Komisija / Planet* (C-314/11 P, EU:C:2012:823), Komisija priėmė laikinasias Sprendimo dėl IPS taikymo priemones, kad subjektai, dėl kurių pateiktas prašymas paskelbti W1–W4 lygio perspėjimą, galėtų raštu pateikti pastabas prieš paskelbiant perspėjimą.
- 60 2013 m. gegužės 8 d. sprendimu Ombudsmenas baigė nagrinėti bylą Nr. 637/2009/(ELB)FOR; jis pateikė šią kritišką pastabą: „OLAF suklydo, neprašiusi atšaukti dėl [ECO3] paskelbto W3b perspėjimo“.
- 61 2013 m. gruodžio 16 d. raštu Ombudsmenas perdavė ieškovei 2013 m. gruodžio 2 d. raštu gautas OLAF pastabas.
- 62 2014 m. sausio 8 d. rašte ieškovė pateikė Ombudsmenui savo pastabas dėl 2013 m. gruodžio 2 d. OLAF rašto.
- 63 2014 m. rugsėjo 1 d. raštu Ombudsmenas perdavė ieškovei savo rekomendacijos byloje Nr. 604/2013/FOR projektą; jis rekomendavo Komisijai panaikinti IPS paskelbtą perspėjimą dėl ieškovės arba pateikti motyvus, pagrindžiančius tokio perspėjimo išlaikymą, ir perduoti ieškovei Komisijos ir nacionalinės perkančiosios organizacijos korespondencijos, susijusios su šiuo perspėjimu, kopiją.

- 64 2015 m. vasario mėn. Komisija panaikino IPS paskelbtą perspėjimą dėl ieškovės, taip pat perspėjimą dėl L.
- 65 2015 m. balandžio 16 d. nutartyje Prancūzijos ikiteisminio tyrimo teisėjas, atsakingas už Turkijos bylą, nurodė, kad šioje byloje nereikia patraukti atsakomybėn L. dėl aktyviosios korupcijos, nes per ikiteisminį tyrimą nenustatyta pakankamai jo kaltės įrodymų.
- 66 2015 m. balandžio 29 d. raštu Ombudsmenas perdavė ieškovei OLAF pastabas, susijusias su rekomendacijos dėl ieškovės skundo projektu. Savo pastabose OLAF nurodė, kad 2015 m. vasario 10 d., taikydama Sprendimo dėl IPS 5 straipsnio 3 dalies b punktą, ji išsiuntė Komisijos apskaitos pareigūnui prašymą pašalinti IPS paskelbtą perspėjimą dėl ieškovės ir kad 2015 m. vasario 16 d. šis pareigūnas priėmė sprendimą tą perspėjimą pašalinti. Dėl prašymo pateikti korespondenciją OLAF nurodė, kad šį prašymą perdavė kompetentingai Komisijos tarnybai.
- 67 Ombudsmenui skirtame 2015 m. gegužės 21 d. rašte ieškovė atsižvelgė į tai, kad perspėjimas dėl jos pašalintas iš IPS, ir kartu išreiškė abejonių dėl OLAF pastabų.
- 68 2015 m. gegužės 21 d. nutartimi *Tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Prancūzų kalba bylas nagrinėjantis Briuselio pirmosios instancijos teismas, Belgija) ikiteisminio tyrimo kolegija L. ir ECO3 bylą dėl galimos veikos – korupcijos Ukrainos byloje, be kita ko, perdavė *Tribunal correctionnel* (Baudžiamasis teismas, Belgija).
- 69 2015 m. birželio 26 d. raštu (ieškovė jį gavo 2015 m. liepos 1 d.) Komisija perdavė ieškovei nacionalinės perkančiosios organizacijos ir delegacijos korespondenciją, t. y. 2011 m. lapkričio 9 ir 17 d. raštus, su kuriais ji iki tol neturėjo galimybės susipažinti.

Dėl pareiškus ieškinį susiklosčiusių faktinių aplinkybių

- 70 2016 m. birželio 14 d. nutartimi *Tribunal de première instance francophone de Bruxelles* ikiteisminio tyrimo kolegija L. ir ECO3 bylą dėl galimos veikos – korupcijos Serbijos byloje, be kita ko, perdavė *Tribunal correctionnel*.
- 71 Dviejuose 2017 m. spalio 5 d. sprendimuose *Tribunal de première instance francophone de Bruxelles* pripažino, kad baudžiamasis persekiojimas Ukrainos ir Serbijos bylose negalimas, nes pačiam šio persekiojimo pagrindui negrįžtamą įtaką turėjo tai, kad Prancūzijos teismas panaikino pagrindinius įrodymus, todėl konstatavo, kad neturi jurisdikcijos nagrinėti civilinių ieškinų. Kadangi dėl šių sprendimų nepateikta jokio apeliacinio skundo, jie tapo galutiniai.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 72 2016 m. birželio 13 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo šį ieškovės ieškinį. Byla buvo paskirta Bendrojo Teismo penktajai kolegijai.
- 73 Pakeitus Bendrojo Teismo kolegijų sudėtį, 2016 m. spalio 6 d. byla perskirta Bendrojo Teismo septintajai kolegijai.
- 74 Siekiant užtikrinti gerą teisingumo vykdymą, 2017 m. vasario 14 d. byla buvo perskirta naujam teisėjui pranešėjui, priklausančiam Bendrojo Teismo pirmajai kolegijai.
- 75 Taikant Bendrojo Teismo procedūros reglamento 89 straipsnyje numatytą proceso organizavimo priemonę, apie kurią šalims pranešta 2017 m. birželio 15 d., šalių paprašyta pateikti pastabas dėl 2012 m. rugsėjo 13 d. Nutarties *Diadikasia Symvouloi Epicheiriseon / Komisija ir kt.* (T-369/11,

nepaskelbta Rink., EU:T:2012:425), apeliacine tvarka patvirtintos 2013 m. liepos 4 d. Nutartimi *Diadikasia Symvouloi Epicheiriseon / Komisija ir kt.* (C-520/12 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2013:457), galimų pasekmių šioje byloje. Šalys šį prašymą įvykdė per nustatytus terminus.

76 Teisėjo pranešėjo siūlymu Bendrasis Teismas nusprendė pradėti žodinę proceso dalį; taikant naujas proceso organizavimo priemones, apie kurias šalims pranešta 2018 m. kovo 23 d., šalių buvo paprašyta atsakyti į tam tikrus rašytinius klausimus. Šalys šį prašymą įvykdė per nustatytus terminus.

77 Šalys buvo išklaustytos ir atsakė į Bendrojo Teismo žodžiu pateiktus klausimus per 2018 m. gegužės 2 d. posėdį. Pasibaigus šiam posėdžiui, žodinė proceso dalis buvo baigta.

78 Teisėjo pranešėjo prašymu Bendrasis Teismas, pripažinęs, kad nagrinėjant bylą visų pirma reikėjo remtis argumentu, dėl kurio šalys nepateikė nuomonės, nusprendė atnaujinti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemonę, paprašė šalių raštu atsakyti į vieną klausimą. Šalys šį prašymą įvykdė per nustatytus terminus ir Bendrojo Teismo pirmosios kolegijos pirmininko sprendimu žodinė proceso dalis buvo dar kartą baigta.

79 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:

- priteisti iš Komisijos atlyginti turtinę ir neturtinę žalą, ieškovės patirtą dėl to, kad IPS buvo paskelbtas perspėjimas dėl jos ir, remiantis šiuo perspėjimu, vėliau atsisakyta patvirtinti su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį; bendra šios žalos suma vertinama 496 000 EUR – ją sudaro 166 000 EUR turtinės žalos, patirtos dėl nagrinėjamos sutarties praradimo, ir 330 000 EUR turtinės ir neturtinės žalos, patirtos dėl prarastos galimybės laimėti kitus pirkimus užimtumo srityje ir buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje,
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

80 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

- atmesti ieškinį,
- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos nagrinėti ieškinį

81 Nors triplike Komisija nurodė, kad neginčija šio ieškinio priimtumo, savo atsakyme, pateiktame taikant proceso organizavimo priemonę, apie kurią pranešta 2017 m. birželio 15 d., ji pažymėjo, kad Bendrasis Teismas šį ieškinį turėtų pripažinti nepriimtinu savo iniciatyva. Iš 2012 m. rugsėjo 13 d. Nutarties *Diadikasia Symvouloi Epicheiriseon / Komisija ir kt.* (T-369/11, nepaskelbta Rink., EU:T:2012:425) 62 punkto matyti, kad jeigu teisės aktą, dėl kurio patirta žalos, priėmė trečiosios šalies perkančioji organizacija, tik šios šalies teisminės institucijos turi jurisdikciją nagrinėti galimą žalą atlyginimą. Komisija teigia, kad ieškovės nurodytas teisės aktas, dėl kurio patirta žalos, yra nacionalinės perkančiosios organizacijos teisės aktas, t. y. nacionalinės perkančiosios organizacijos priimtas sprendimas panaikinti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą, apie kurią ieškovei pranešta 2011 m. gruodžio 6 d. šios organizacijos raštu.

82 Savo atsakyme, pateiktame taikant proceso organizavimo priemones, apie kurias pranešta 2017 m. birželio 15 d. ir 2018 m. kovo 23 d., ieškovė prašo šį ieškinį pripažinti priimtinu ir tvirtina, kad, net atsižvelgiant į nacionalinės perkančiosios organizacijos sprendimą baigti nagrinėjamą sutarties

- sudarymo procedūrą nesudarius sutarties, nurodytas neteisėtas veiksmas, dėl kurio patirta žalos, t. y. jos įtraukimas į IPS ir paskesnis atsisakymas patvirtinti su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį, yra priskirtinas Komisijai arba delegacijai. Taigi situacija skiriasi nuo nagrinėtos byloje, kurioje priimta šio sprendimo 81 punkte nurodyta nutartis; toje byloje ieškovė prašė atlyginti žalą, patirtą dėl trečiosios šalies perkančiosios organizacijos priimto sprendimo, kurio teisėtumą ji ginčijo.
- 83 Šiuo atveju šalys, keldamos priimtino klausimą, ginčijasi dėl to, ar jurisdikciją nagrinėti šį ieškinį turi Bendrasis Teismas, ar buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos teismai.
- 84 Net jeigu dėl šalių ginčijamo klausimo nepateikta jokie oficialaus reikalavimo, Sąjungos teismas jį gali nagrinėti savo iniciatyva, nes jis susijęs su pačia Sąjungos teismo jurisdikcija nagrinėti ginčą, kuris yra viešosios tvarkos klausimas (šiuo klausimu žr. 1980 m. kovo 18 d. Sprendimo *Ferriera Valsabbia ir kt. / Komisija*, 154/78, 205/78, 206/78, 226/78–228/78, 263/78, 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 ir 85/79, EU:C:1980:81, 7 punktą ir 2005 m. kovo 15 d. Sprendimo *GEF / Komisija*, T-29/02, EU:T:2005:99, 72 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 85 Šiuo klausimu pažymėtina, kad teisės aktas, kurio neteisėtumą ieškovė nurodė siekdama pagrįsti savo teisę į žalos atlyginimą, yra ne nacionalinės perkančiosios organizacijos priimtas sprendimas panaikinti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą, o Komisijos sprendimas įtraukti ieškovę į IPS ir paskesnis delegacijos atsisakymas patvirtinti su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį. Vis dėlto, kaip ieškovė nurodo savo atsakyme į proceso organizavimo priemones, apie kurias pranešta 2017 m. birželio 15 d. ir 2018 m. kovo 23 d., „savo ieškinio dėl žalos atlyginimo [ji] negrindžia sprendimu, priimtu nacionalinės perkančiosios organizacijos, kuri turi kompetenciją vykdant <...> vadinamąjį *ex ante* decentralizuotą pirkimą“, tačiau kuri „negali sudaryti sutarties be išankstinio Komisijos sutikimo“, taigi Komisija vienintelė yra „atsakinga už sutikimo davimą arba atsisakymą jį duoti“.
- 86 Tuo remiantis darytina išvada, kad nors sprendimą panaikinti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą priėmė nacionalinė perkančioji organizacija, pažeidimą, kuriuo remiamasi grindžiant šį ieškinį, iš tikrųjų padarė Sąjungos institucija, įstaiga ar organas ir jis negali būti laikomas priskirtinu nacionalinei valdžios institucijai.
- 87 Iš Sprendimo C(2009) 7692 *final* 1 straipsnio, siejamo su to paties sprendimo II priedu, ir PRAG 2.2 punkto matyti, kad delegacija ne pateikė paprastą nuomonę dėl sutarties sudarymo su laimėjusiu dalyviu, o turėjo teisę duoti arba atsisakyti duoti sutikimą ją sudaryti, jeigu, jos nuomone, neįvykdytos sąlygos, dėl kurių galima sudaryti šią sutartį.
- 88 Be to, iš bylos medžiagos ir ginčų per posėdį Bendrajame Teisme matyti, kad delegacija, pateikusi savo 2011 m. lapkričio 9 d. raštą, iš tikrųjų pasinaudojo jai suteikta teise nesutikti, kad su pirkimu susijusi sutartis būtų sudaryta su ieškovės vadovaujamu konsorciumu, taigi nacionalinė perkančioji organizacija neturėjo kito pasirinkimo, tik panaikinti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą, nes šis konsorciumas buvo pateikęs vienintelį techniniu požiūriu priimtina pasiūlymą.
- 89 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, siekiant pagrįsti savo teisę į žalos atlyginimą, ieškovės nurodytas pažeidimas priskirtinas ne nacionalinei perkančiajai organizacijai, kuri privalėjo atsižvelgti į pasekmes, sukeltas delegacijos nesutikimo (pats šis nesutikimas pagrįstas išankstiniu Komisijos sprendimu), o pačiai delegacijai ir Komisijai.
- 90 Taigi ši situacija skiriasi nuo tos, dėl kurios priimta 2012 m. rugsėjo 13 d. Nutartis *Diadikasia Symvouloi Epicheiriseon / Komisija ir kt.* (T-369/11, nepaskelbta Rink., EU:T:2012:425); toje byloje vieninteliai teisės aktai, kurių neteisėtumas nurodytas grindžiant ieškinį dėl žalos atlyginimo, buvo priimti nacionalinės valdžios institucijos.
- 91 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Bendrasis Teismas turi jurisdikciją nagrinėti šį ieškinį ir reikia atmesti šiuo klausimu pateiktą priešingą Komisijos argumentą.

Dėl dubliko C.1–C.12 prieduose pateiktų įrodymų priimtinumą

- 92 Pagal Procedūros reglamento 113 straipsnį Bendrasis Teismas savo iniciatyva gali nagrinėti ieškinio priimtinumą sąlygas, susijusias su viešąja tvarka (žr. 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Apostolidis / Teisingumo Teismas*, T-86/97, EU:T:1998:71, 18 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Vis dėlto Sąjungos teismas iš esmės negali sprendimo grįsti savo iniciatyva iškelto teisiniu pagrindu, net jeigu jis grindžiamas viešosios tvarkos išlyga, prieš tai nepaprašęs šalių pateikti pastabų dėl šio pagrindo (žr. 2009 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Peržiūra M / EMEA*, C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, 57 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 93 Šiuo atveju savo iniciatyva reikia nagrinėti dubliko C.1–C.12 prieduose pateiktų įrodymų priimtumą.
- 94 Atsakyme į Bendrojo Teismo priimtą proceso organizavimo priemonę (žr. šio sprendimo 78 punktą) ieškovė nurodė, kad visiems dubliko C.1–C.12 prieduose pateiktiems įrodymams, kaip paneigiamiesiems įrodymams arba pasiūlymų pateikti įrodymų papildymui, Procedūros reglamento 85 straipsnio 1 dalyje numatyta teisės praradimo taisyklė netaikoma. Savo ruožtu Komisija pažymėjo, kad ieškovė iki to laiko nebuvo pagrindusi pavėluoto nagrinėjamų įrodymų pateikimo; pasitikėdama Bendrojo Teismo sprendimu, Komisija manė, kad šie įrodymai galėtų būti pripažinti priimtinais kaip papildoma informacija, paneigiamieji įrodymai arba pasiūlymų pateikti įrodymų papildymas.
- 95 Šiuo klausimu iš ieškinio matyti, kad jame prašoma atlyginti turtinę ir neturtinę žalą, kurią ieškovė tariamai patyrė Komisijai priėmus sprendimą įtraukti ją į IPS ir vėliau delegacijai atsisakius patvirtinti su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį. Taigi šiuo ieškiniu ieškovė siekia, kad būtų pripažinta Sąjungos deliktinė atsakomybė.
- 96 Pagal suformuotą jurisprudenciją ieškinyje dėl deliktinės atsakomybės ieškovė turi pateikti Sąjungos teismui tariamai patirtos žalos realumo ir dydžio įrodymų (žr. 2016 m. sausio 28 d. Sprendimo *Zafeiropoulos / Cedefop*, T-537/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:36, 91 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją; 2016 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Strack / Komisija*, T-221/08, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:242, 308 punktą).
- 97 Tiesa, Sąjungos teismas pripažino, kad tam tikrais atvejais, visų pirma, kai nurodytą žalą sunku apskaičiuoti, nebūtina ieškinyje tiksliai nurodyti žalos dydžio ar prašomo atlyginimo sumos (žr. 2013 m. vasario 28 d. Sprendimo *Inalca ir Cremonini / Komisija*, C-460/09 P, EU:C:2013:111, 104 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 98 Šioje byloje ieškinyje buvo pareikštas 2016 m. birželio 13 d. Jame ieškovė apskaičiavo tariamai patirtą neturtinę ir turtinę žalą, remdamasi to paties ieškinio prieduose pateiktais įrodymais.
- 99 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal Procedūros reglamento 76 straipsnio f punktą, jeigu reikia, kiekviename ieškinyje turi būti pateikti įrodymai ir pasiūlymai pateikti įrodymų.
- 100 Be to, Procedūros reglamento 85 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad įrodymai ir pasiūlymai pateikti įrodymų pateikiami pirmą kartą pasikeičiant pareiškimais. To paties reglamento 85 straipsnio 2 dalyje priduriama, kad dublike arba triplike šalys gali papildomai pateikti įrodymų ar pasiūlymų pateikti įrodymų, kad pagrįstų savo argumentus, su sąlyga, kad vėlavimas juos pateikti yra pagrįstas. Tokiu atveju pagal Procedūros reglamento 85 straipsnio 4 dalį Bendrasis Teismas priima sprendimą dėl pateiktų įrodymų ar pasiūlymų pateikti įrodymų priimtinumą tada, kai kitoms suteikiama galimybė pareikšti dėl jų savo nuomonę.
- 101 Procedūros reglamento 85 straipsnio 1 dalyje numatyta teisės praradimo taisyklė netaikoma paneigiamiesiems įrodymams ir pasiūlymų pateikti įrodymų, pateiktų gavus kitos šalies paneigiamųjų įrodymų, papildymui (žr. 2017 m. birželio 22 d. Sprendimo *Biogena Naturprodukte / EUIPO (ZUM wohl)*, T-236/16, EU:T:2017:416, 17 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 102 Iš jurisprudencijos, susijusios su Procedūros reglamento 85 straipsnio 1 dalyje numatytos teisės praradimo taisyklės taikymu, matyti, kad šalys turi nurodyti priežastis, dėl kurių uždelsė pateikti įrodymų ar pasiūlymų pateikti naujų įrodymų (2008 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Angé Serrano ir kt. / Parlamentas*, T-47/05, EU:T:2008:384, 54 punktas), ir kad Sąjungos teismas turi įgaliojimus tikrinti priežasties, dėl kurios uždelsta pateikti šių įrodymų ar pasiūlymų pateikti įrodymų, pagrįstumą ir, atsižvelgiant į konkretų atvejį, tų įrodymų turinį, taip pat jis turi įgaliojimus juos atmesti, jei toks pavėluotas pateikimas nėra pakankamai įrodytas ar pagrįstas (2005 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Gaki-Kakouri / Teisingumo Teismas*, C-243/04 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2005:238, 33 punktas ir 2008 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Angé Serrano ir kt. / Parlamentas*, T-47/05, EU:T:2008:384, 56 punktas).
- 103 Jau buvo nuspręsta, kad pavėluotas šalies įrodymų arba pasiūlymų pateikti įrodymų pateikimas gali būti pateisinamas, jeigu ta šalis negalėjo anksčiau turėti šių įrodymų, arba, kitai šaliai įrodymus pateikus pavėluotai, bylos medžiagos papildymas pateisinamas siekiant užtikrinti rungimosi principo laikymąsi (2005 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Gaki-Kakouri / Teisingumo Teismas*, C-243/04 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2005:238, 32 punktas ir 2008 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Angé Serrano ir kt. / Parlamentas*, T-47/05, EU:T:2008:384, 55 punktas).
- 104 Nagrinėjamu atveju ieškovė dubliko C.1–C.15 prieduose pateikė tam tikrų įrodymų, tačiau nenurodė tikslų vėlavimą pateikti šiuos įrodymus pateisinančių priežasčių.
- 105 Visų pirma pažymėtina, kad dubliko C.7 priede pateikta lentelė, kurioje išsamiai nurodytos ieškovės veiklos išlaidos, nėra įrodymas, kaip teigia ieškovė. Iš tikrųjų tai paprasta informacija, kurią ieškovė pateikė siekdama atsakyti į atsiliepimo į ieškinį 52 punkte Komisijos suformuluotą klausimą ir į kurią Komisija „atsižvelgė“ tripliko 34 punkte. Taigi tai nėra įrodymas, kurio priimtinumą reikėtų nagrinėti atsižvelgiant į Procedūros reglamento 85 straipsnio 1 dalį.
- 106 Kadangi savo atsakymuose į Bendrojo Teismo klausimus (žr. šio sprendimo 78 punktą) ieškovė rėmėsi tuo, kad dubliko C.1–C.12 prieduose yra įrodymų, būtinų atsiliepime į ieškinį Komisijos pateiktiems argumentams paneigti, pažymėtina, kad, kaip teisingai nurodo ieškovė ir pripažįsta Komisija, atsižvelgiant į tam tikrus atsiliepime į ieškinį pateiktus argumentus, pavėluotą dubliko C.1–C.4 prieduose esančių įrodymų pateikimą iš tikrųjų galima pateisinti siekiant užtikrinti rungimosi principo laikymąsi. Pirma, 2015 m. balandžio 16 d. nutarties dėl bylos perdavimo baudžiamajam teismui ir dėl bylos dalies nutraukimo, priimtos nagrinėjant Prancūzijoje iškeltą baudžiamąją bylą, ištrauka dubliko C.1 priede pateikta siekiant patvirtinti, kad L. byla nutraukta dėl esminių priežasčių, t. y. nebuvo pakankamų jo kaltės įrodymų, o ne dėl to, kad teismas neturėjo jurisdikcijos, kaip atsiliepimo į ieškinį 12 punkte teigė Komisija. Antra, Ombudsmeno procedūros dokumentai dubliko C.2 ir C.2 prieduose buvo pateikti siekiant įrodyti, kad IPS perspėjimas paskelbtas tik dėl L. ir ECO3, o ne dėl ieškovės, kaip atsiliepimo į ieškinį 16 punkte teigė Komisija. Trečia, galutinių audito ataskaitų, susijusių su trimis projektais, kuriuose dalyvavo ieškovė, ištraukos dubliko C.4 priede buvo pateiktos siekiant įrodyti, kad dienų, kuriomis iš tikrųjų buvo teikiamos paslaugos įgyvendinant projektą, skaičius apskritai atitiko biudžete numatytą skaičių, – Komisija dėl to abejojo atsiliepimo į ieškinį 50 punkte.
- 107 Vis dėlto dubliko C.5, C.6 ir C.8–C.12 prieduose pateiktus įrodymus, t. y. dviejų pagrindinių ekspertų, nurodytų prie ieškinio pridėtoje žalos vertinimo lentelėje (toliau – žalos, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelė), kurioje patvirtintas šių ekspertų dienos tarifas, pareiškimus, projekto vadovo, ieškovės samdyto 2012 m., darbo užmokesčio lapelį, konsorciumo narių pareiškimus, patvirtinančius žalą, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelėje pateiktą paskirstymo schemą, ir 2013 m. vasario 13 d. skelbimą apie viešojo pirkimo sutartį, sudarytiną su buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos institucijomis, kurios tikslas – teikti šioms institucijoms paramą siekiant kovoti su nelegaliu darbu, taip pat kvalifikacinę atranką įveikusių konkurso dalyvių, siekiančių sudaryti šią sutartį, sąrašą, ieškovė pateikė vien tam, kad pagal šio sprendimo 96 punkte nurodytą jurisprudenciją būtų nustatytas ieškinyje apskaičiuotos tariamai patirtos neturtinės ir turtinės žalos realumas ir dydis. Tai, kad atsiliepime į ieškinį Komisija teigė, jog

ieškovė pakankamai neįrodė tariamai patirtos žalos realumo ir dydžio, neleidžia daryti išvados, kad pavėluotas dubliko C.5, C.6 ir C.8–C.12 prieduose esančių įrodymų pateikimas pateisinamas būtinybe atsakyti į Komisijos argumentus ir užtikrinti rungimosi principo laikymąsi.

- 108 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, vertinant dubliko prieduose pateiktus įrodymus, jo C.5, C.6 ir C.8–C.12 prieduose esančius įrodymus reikia atmesti kaip nepriimtinius, taigi į juos nebus neatsižvelgta nagrinėjant ieškinį iš esmės.

Dėl esmės

- 109 Pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą „[d]eliktinės atsakomybės atveju Sąjunga pagal bendrus valstybių narių įstatymams būdingus principus atlygina bet kokią žalą, kurią, eidami savo pareigas, padaro jos institucijos ar jų tarnautojai“. Pagal suformuotą jurisprudenciją tam, kad kiltų Sąjungos deliktinė atsakomybė už neteisėtus jos institucijų veiksmus, kaip tai suprantama pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą, turi būti įvykdytos visos sąlygos, t. y. veiksmai, kuriais kaltinamos institucijos, turi būti neteisėti, žala – reali, taip pat turi būti priežastinis ryšys tarp veiksmų, kuriais kaltinama, ir nurodytos žalos (žr. 2008 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *FIAMM ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-120/06 P ir C-121/06 P, EU:C:2008:476, 106 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją; 2007 m. liepos 11 d. Sprendimo *Schneider Electric / Komisija*, T-351/03, EU:T:2007:212, 113 punktą ir 2014 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, T-384/11, EU:T:2014:986, 47 punktą).
- 110 Grįsdama šį ieškinį ieškovė remiasi tuo, kad šio sprendimo 109 punkte nurodytos trys sąlygos nagrinėjamu atveju yra įvykdytos.
- 111 Komisija prašo atmesti šį ieškinį kaip nepagrįstą, nes ieškovė neįvykdė jai tenkančios pareigos pateikti įrodymų, kad nagrinėjamu atveju yra įvykdytos visos Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygos. Visų pirma Komisija teigia, kad ieškovė nepateikė savo nurodytos žalos buvimo ir dydžio įrodymų. Be to, ji ginčija veiksmų neteisėtumą, kuriuo ieškovė ją kaltina.
- 112 Pagal suformuotą jurisprudenciją šio sprendimo 109 punkte išvardytos Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygos, kaip tai suprantama pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą, yra kumuliacinės (2010 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Fahas / Taryba*, T-49/07, EU:T:2010:499, 92 ir 93 punktai ir 2012 m. vasario 17 d. Nutarties *Dagher / Taryba*, T-218/11, nepaskelbta Rink., EU:T:2012:82, 34 punktas). Vadinas, jei viena iš šių sąlygų neįvykdyta, visą ieškinį reikia atmesti (2011 m. spalio 26 d. Sprendimo *Dufour / ECB*, T-436/09, EU:T:2011:634, 193 punktas).
- 113 Taigi nagrinėjamu atveju reikia patikrinti, ar ieškovė įvykdė jai tenkančią pareigą pateikti įrodymų, kad veiksmas, kuriuo ji kaltina Komisiją, yra neteisėtas, jos tariamai patirta turtinė ir neturtinė žala – reali ir yra priežastinis ryšys tarp neteisėto veiksmo, kuriuo kaltinama Komisija, ir ieškovės nurodytos žalos.

Dėl Komisijai inkriminuojamų neteisėtų veiksmų

- 114 Ieškovė iš esmės teigia, kad Komisija ir delegacija suklydo visų pirma IPS paskelbdamos perspėjimą dėl jos ir paskui dėl šio perspėjimo atsisakiusios patvirtinti su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį tada, kai buvo priimtas sprendimas šią sutartį sudaryti su ieškovės vadovaujama konsorciumu. Ji mano, kad dėl šios klaidos padaryti keli pažeidimai, priskirtini Komisijai ir delegacijai.
- 115 Viena vertus, IPS paskelbtas perspėjimas dėl ieškovės buvo neteisėtas.

- 116 Pirma, šis perspėjimas neturėjo teisinio pagrindo, nes pats sprendimas, kuriuo remiantis jis paskelbtas, t. y. Sprendimas dėl IPS, neturėjo tokio pagrindo, taigi buvo priimtas pažeidžiant SESV 5 straipsnyje įtvirtintą kompetencijos suteikimo principą, taip pat Pagrindinių teisių chartijos 48 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą nekaltumo prezumpcijos principą, kaip Bendrasis Teismas jau yra konstatavęs 2015 m. balandžio 22 d. Sprendime *Planet / Komisija* (T-320/09, EU:T:2015:223, 57, 58 ir 66–68 punktai).
- 117 Be to, Sprendimas dėl IPS priimtas pažeidžiant teisinio saugumo principą, nes W3b perspėjimo paskelbimo sąlyga, susijusi su „teismo proceso“ vykdymu dėl atitinkamo asmens, nebuvo pakankamai aiški ir tiksli, kad teisės subjektai galėtų aiškiai žinoti savo teises ir pareigas, kaip Ombudsmenas konstatavo savo 2011 m. gruodžio 16 d. rekomendacijos projekte byloje OI/3/2008/FOR.
- 118 Antra, IPS paskelbus W3b perspėjimą buvo pažeistas Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnis, gero administravimo ir teisės į gynybą paisymo principai, pagrindinė teisė būti išklausytam ir pareiga motyvuoti, nes perspėjimas paskelbtas neinformavus apie tai ieškovės, taip pat *a fortiori* jos iš anksto neišklausius ir nepateikus jai pakankamų motyvų.
- 119 Trečia, papildomai pažymėtina, kad IPS paskelbus perspėjimą dėl ieškovės pažeistas Sprendimas dėl IPS ir proporcingumo principas, nes ieškovės atveju ir net L. ar ECO3 atveju neįvykdyta W3b perspėjimo paskelbimo sąlyga, susijusi su „teismo proceso“ vykdymu, kadangi taikant inkvizitorinę sistemą ši sąvoka neapima tyrimo arba ikiteisminio tyrimo etapo.
- 120 Kita vertus, buvo neteisėtai atsisakyta patvirtinti su pirkimu susijusią sutartį, taigi neteisėtai baigta procedūra nesudarius nagrinėjamos sutarties pagal Sprendimo dėl IPS 17 straipsnio 2 dalį. Komisija pažeidė pareigą motyvuoti, įtvirtintą Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje, rūpestingumo pareigą ir proporcingumo principą, nes netaikė Sprendimo dėl IPS 17 straipsnio 2 dalies ir nepaaiškino priežasčių, dėl kurių šių nuostatų netaikė; pagal šias nuostatas tuo atveju, jeigu asmuo, dėl kurio užregistruotas W3b perspėjimas, yra vertinimo komisijos sudaryto sąrašo pradžioje, su juo galima sudaryti sutartį taikant sustiprintas stebėsenos priemones. Be to, Komisija nesilaikė nagrinėjamo pirkimo Nurodymų konkurso dalyviams 15 punkto, kuriame išsamiai nustatyti atvejai, kai nagrinėjama sutarties sudarymo procedūra gali būti panaikinta; šiame punkte W3b perspėjimo paskelbimo IPS atvejis nenumatytas.
- 121 Komisija nesutinka, kad padarė pažeidimą, dėl kurio kyla Sąjungos deliktinė atsakomybė.
- 122 Pagal suformuotą jurisprudenciją konstatuoti teisės akto neteisėtumą, kad ir kaip dėl jo reikėtų apgailestauti, neužtenka tam, kad būtų pripažinta, jog įvykdyta Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlyga, susijusi su veiksmų, kuriais kaltinamos institucijos, neteisėtumu (2014 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, T-384/11, EU:T:2014:986, 50 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2003 m. kovo 6 d. Sprendimo *Dole Fresh Fruit International / Taryba ir Komisija*, T-56/00, EU:T:2003:58, 72–75 punktus ir 2011 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Sison / Taryba*, T-341/07, EU:T:2011:687, 31 punktą).
- 123 Norint taikyti sąlygą, susijusią su Sąjungos institucijų neteisėtų veiksmų buvimu, reikia, kad būtų padarytas pakankamai sunkus teisės normos, kuria suteikiama teisių privatiems asmenims, pažeidimas (žr. 2017 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 124 Reikalavimu, kad teisės normos, kuria suteikiama teisių privatiems asmenims, pažeidimas būtų pakankamai sunkus, nesvarbu, kokio pobūdžio yra nagrinėjamas neteisėtas veiksmas, siekiama išvengti situacijos, kai dėl pavojaus, jog reikės atlyginti susijusių asmenų tariamai patirtą žalą, atitinkama institucija negali visapusiškai atlikti savo funkcijų, skirtų bendrajam interesui užtikrinti, tiek vykdydama norminę veiklą arba priimdama ekonominės politikos sprendimus, tiek įgyvendindama savo administracinę kompetenciją, ir kartu neužkrauti privatiems asmenims akivaizdaus ir

nepateisinamo pažeidimo pasekmių naštos (žr. 2011 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Sison / Taryba*, T-341/07, EU:T:2011:687, 34 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją; 2014 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, T-384/11, EU:T:2014:986, 51 punktą).

- 125 Nagrinėjamu atveju ieškovė teisingai tvirtina, kad W3b perspėjimas dėl jos IPS paskelbtas neteisėtai.
- 126 Pirma, šis perspėjimas neturi teisinio pagrindo.
- 127 Iš tikrųjų pagal SESV 5 straipsnyje įtvirtintą kompetencijos suteikimo principą kiekviena institucija turi veikti neviršydamą Sutartyje jai suteiktų įgaliojimų (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 22 d. Sprendimo *Planet / Komisija*, T-320/09, EU:T:2015:223, 57 ir 58 punktus). Be to, pagal teisinio saugumo principą reikalaujama, kad bet kurio teisės akto, sukeliančio teisinių pasekmių, privalomoji galia būtų pagrįsta Sąjungos teisės nuostata, kuri turi būti aiškiai nurodyta kaip teisinis pagrindas ir kurioje numatyta, kokia teisine forma turi būti priimtas teisės aktas (1993 m. birželio 16 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, C-325/91, EU:C:1993:245, 26 punktus).
- 128 Nagrinėjamu atveju W3b perspėjimas dėl ieškovės IPS buvo paskelbtas taikant Sprendimo dėl IPS nuostatas, kuriomis reglamentuojamas šio tipo perspėjimas ir jo padariniai. Vis dėlto nebuvo jokio teisinio pagrindo, suteikiančio Komisijai teisę priimti tokias nuostatas, galinčias turėti neigiamų pasekmių teisei asmenų, dėl kurių paskelbtas šio tipo perspėjimas, padėčiai (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 22 d. Sprendimo *Planet / Komisija*, T-320/09, EU:T:2015:223, 64, 68, 70 ir 71 punktus).
- 129 Be to, kadangi W3b perspėjimo dėl ieškovės paskelbimas IPS turėjo neigiamų pasekmių jos teisei situacijai, Komisija neturi pagrindo teigti, kad Sprendimo dėl IPS nuostatos, kuriomis reglamentuojamas šio tipo perspėjimas ir jo padariniai, yra tik paprastos vidaus taisyklės, susijusios su Sąjungos bendrojo biudžeto įgyvendinimu.
- 130 Komisija taip pat neturi pagrindo remtis tuo, kad tuo metu, kai ji ieškovę įtraukė į IPS, oficialiai dar nebuvo konstatuota, jog Sprendimas dėl IPS neturi teisinio pagrindo. Iš tikrųjų tai, kad ši aplinkybė nebuvo konstatuota, visiškai netrukdo ieškovei šiame ieškinyje remtis to sprendimo neteisėtumu siekiant gauti žalos, kurią ji mano patyrusi dėl to, kad buvo įtraukta į IPS, atlyginimą.
- 131 Antra, W3b perspėjimas dėl ieškovės buvo paskelbtas IPS pažeidžiant ieškovės teisę į gynybą.
- 132 Teisės į gynybą paisymas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kurį reikia taikyti, kai valdžios institucija ketina priimti asmeniui nepalankų teisės aktą (2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Sopropé*, C-349/07, EU:C:2008:746, 36 punktus).
- 133 Pagal šį principą sprendimo, kuriuo labai paveikiami asmens interesai, adresatui turi būti suteikta galimybė tinkamai pateikti savo nuomonę dėl pagrindų, kuriais valdžios institucija ketina grįsti savo sprendimą. Ši pareiga valdžios institucijai tenka, kai ji priima sprendimus, kuriems taikoma Sąjungos teisė, nors taikytinuose teisės aktuose tokio formalumo aiškiai nenumatyta (žr. 2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Sopropé*, C-349/07, EU:C:2008:746, 37 ir 38 punktus ir nurodytą jurisprudenciją). Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio 2 dalies a punkte taip pat nustatyta, kad kiekvienas asmuo turi teisę būti išklaustas prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę.
- 134 Pagal suformuotą jurisprudenciją pareigos nurodyti asmens nenaudai priimto teisės akto motyvus, kuri yra dar viena teisės į gynybą paisymo principo dalis, tikslas yra, pirma, suteikti suinteresuotajam asmeniui pakankamai informacijos, kad jis žinotų, ar teisės aktas pagrįstas, arba, jeigu jis turi trūkumų, galėtų ginčyti jo galiojimą Sąjungos teisme, ir, antra, leisti šiam teismui atlikti šio teisės akto teisėtumo kontrolę (2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Corus UK / Komisija*, C-199/99 P, EU:C:2003:531, 145 punktus; 2005 m. birželio 28 d. Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 462 punktus ir 2011 m. rugsėjo

- 29 d. Sprendimo *Elf Aquitaine / Komisija*, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 148 punktą). Todėl apie sprendimo motyvus suinteresuotajam asmeniui iš esmės reikia pranešti tuo pat metu kaip ir apie jam nepalankų sprendimą, o motyvų trūkumo problemos negalima išspręsti vien tuo, kad suinteresuotasis asmuo sužino sprendimo motyvus nagrinėjant bylą Sąjungos teisme (1981 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Michel / Parlamentas*, 195/80, EU:C:1981:284, 22 punktą).
- 135 Pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 296 straipsnyje ir Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio 2 dalies c punkte reikalaujamas motyvavimas turi būti pritaikytas prie ginčijamo teisės akto pobūdžio ir jo priėmimo aplinkybių. Taigi, pirma, asmens nenaudai priimtas teisės aktas yra pakankamai motyvuotas, jeigu jis priimtas suinteresuotajam asmeniui žinomomis aplinkybėmis, leidžiančiomis jam suprasti dėl jo priimtą priemonės reikšmę. Antra, teisės akto motyvų tikslumo laipsnis turi būti proporcingas faktinėms galimybėms ir techninėms ar su terminais susijusioms sąlygoms, kuriomis jis turi būti priimtas (žr. 2016 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Ben Ali / Taryba*, T-200/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:216, 94 ir 95 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 136 Nagrinėjamu atveju Komisija tik 2012 m. liepos 11 d. raštu oficialiai informavo ieškovę apie tai, kad nuo 2010 m. liepos mėn. dėl jos paskelbtas W3b perspėjimas IPS. Taigi ji neišklausė ieškovės prieš įtraukdama ją į IPS ar prieš atsisakydama patvirtinti su pirkimu susijusią sutartį, kurią buvo nuspręsta sudaryti su ieškovės vadovaujamu konsorciumu, nes ieškovė buvo įtraukta į IPS.
- 137 Dėl šio perspėjimo motyvų pažymėtina, kad Komisija 2012 m. liepos 11 d. rašte tik priminė Sprendimo dėl IPS 12 straipsnio 2 dalyje nurodytas bendras ir abstrakčias aplinkybes, kuriomis OLAF prašo paskelbti W3b perspėjimą IPS, t. y. tai, kad OLAF to prašo, kai dėl jos atliktų tyrimų pradėtas teismo procesas arba tokia procedūra OLAF teikia pagalbą arba ją tęsia. Taigi Komisija, IPS paskelbdama W3b perspėjimą dėl ieškovės, nepranešė jai tokio paskelbimo motyvų nei 2012 m. liepos 11 d. rašte, nei delegacijos ir nacionalinės perkančiosios organizacijos korespondencijoje, ieškovei pateiktoje 2015 m. birželio 26 d. rašte, išsamiau nepaaiškino specifinių ir konkrečių priežasčių, dėl kurių ji manė, kad ieškovei taikoma Sprendimo dėl IPS 12 straipsnio 2 dalis. Vis dėlto, atsižvelgiant į nagrinėjamo atvejo aplinkybes, toks motyvavimas juo labiau reikalingas dėl to, kad, kaip matyti iš bylos medžiagos, joks teismo procesas nebuvo susijęs asmeniškai su ieškove ir kad Prancūzijoje ir Belgijoje bylos dėl asmenų, su kuriais susijusi ieškovė, t. y. L. ir ECO3, buvo nagrinėjamos tik vykstant ikiteisminiam tyrimui, o ne teismo procesui, t. y. vienintelei proceso stadijai, kuri pagal Prancūzijos ir Belgijos inkvizitorines sistemas gali būti baigta priėmus *res judicata* galią turintį teismo sprendimą. Taigi, kaip matyti iš šalių rašytinių pastabų ir 2012 m. gruodžio 16 d. Ombudsmeno rekomendacijos projekto byloje OI/3/2008/FOR (žr. šio sprendimo 46 punktą), buvo neaišku, kokia yra tiksliai Sprendimo dėl IPS 12 straipsnio taikymo apimtis. Visų pirma, atsižvelgiant į Sprendimo dėl IPS 12 straipsnio 3 dalį, buvo neaišku, kad pagal inkvizitorinę sistemą W3b perspėjimai gali būti skelbiami nuo ikiteisminio tyrimo stadijos pradžios.
- 138 Pagal šio sprendimo 134 punkte nurodytą jurisprudenciją tokio motyvų nebuvimo negali ištaisyti tai, kad šioje byloje Komisija pateikė paaiškinimų savo rašytinėse pastabose. Bet kuriuo atveju pažymėtina, kad tikslios priežastys, pateisinančios W3b perspėjimo dėl ieškovės paskelbimą IPS, šiuo etapu lieka neaiškios, nes Komisija niekada nepateikė dokumentų, patvirtinančių OLAF jai pateiktus prašymus paskelbti IPS perspėjimą dėl ieškovės arba su ja susijusių asmenų, t. y. L. ir ECO3.
- 139 Kadangi Komisija teigia (pirmą kartą – atsiliepime į ieškinį), kad nagrinėjamu atveju ji galėjo nukrypti nuo ieškovės teisės į gynybą paisymo principo siekdama išsaugoti OLAF, Prancūzijos ir Belgijos institucijų pradėtų tyrimo procedūrų ir teismo procesų dėl L. ir ECO3 konfidencialumą, pakanka konstatuoti, kad ieškovės teisės į gynybą reikėjo paisyti, nes IPS paskelbtas W3b perspėjimas dėl ieškovės galėjo turėti neigiamą poveikį jos teisinei situacijai, nepažeidžiant galimybės atlikti tam tikrą derinimą, kurio galėjo prireikti siekiant šią teisę suderinti su trečiųjų šalių teise į gynybą. Vis dėlto Komisija nei tvirtino, nei *a fortiori* įrodė, kad nagrinėjamu atveju siekė atlikti tokį derinimą. Visų

pirma Komisija nepateikė jokie paaškinimo dėl to, kad ši konfidencialumą dar reikėjo išsaugoti 2011 m. lapkričio mėn., kai ji atsisakė patvirtinti su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį, nes IPS buvo paskelbtas W3b perspėjimas dėl ieškovės.

- 140 Trečia, IPS paskelbus W3b perspėjimą dėl ieškovės buvo pažeistas Pagrindinių teisių chartijos 48 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas nekaltumo prezumpcijos principas, kuriuo siekiama kiekvienam asmeniui užtikrinti, kad jis nebūtų įvardytas kaip kaltas dėl nusikaltimo ar tokiu laikomas tol, kol jo kaltė neįrodyta teismo. Šis principas taip pat reiškia, kad tuo atveju, jei Komisija manė, jog reikia imtis prevencijos priemonių pradiniu tyrimo etapu, jai reikėjo teisinio pagrindo, kuris leistų sukurti tokią perspėjimo sistemą ir imtis su tuo susijusių priemonių; ši sistema turėjo būti suderinama su teise į gynybą, proporcingumo principu ir teisinio saugumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad teisės normos, ypač kai jos gali sukelti privatiems asmenims nepalankių pasekmių, būtų aiškios, tikslios, o jų pasekmės nuspėjamos (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 22 d. Sprendimo *Planet / Komisija*, T-320/09, EU:T:2015:223, 66 ir 67 punktus). Vis dėlto, kaip matyti iš šio sprendimo 128 punkto, nagrinėjamo atveju tokio pagrindo nebuvo.
- 141 Kaip matyti iš lydraščio, pridėto prie 2011 m. lapkričio 9 d. delegacijos rašto, norėdama IPS paskelbti W3b perspėjimą dėl ieškovės Komisija pagal Sprendimo dėl IPS 9 straipsnio 3 punkto ir 12 straipsnio 2 dalies nuostatas rėmėsi tuo, kad dėl ieškovės vykdomas teismo procesas dėl didelių administracinių klaidų arba sukčiavimo. Vis dėlto, kaip jau buvo konstatuota šio sprendimo 128 ir 137 punktuose, nebuvo jokio teisinio pagrindo, suteikiančio Komisijai teisę priimti nuostatas, kuriomis reglamentuojami šio tipo (W3b) perspėjimai ir jų padariniai. Be to, tuo metu, kai IPS buvo paskelbtas W3b perspėjimas dėl ieškovės, nevykdytas joks tiesiogiai su ieškove susijęs tyrimas ir teismo procesas, o teisminės procedūros dėl asmenų, susijusių su ieškove, buvo vykdomos tik atliekant ikiteisminį tyrimą. Kadangi šis perspėjimas turėjo neigiamų pasekmių ieškovei, reikia konstatuoti, kad ji buvo laikoma kalta dėl sukčiavimo arba administracinių klaidų, teismui neįrodžius jos tiesioginės ar netiesioginės kaltės dėl tokių veiksmų.
- 142 Kalbant apie tai, ar pagal Komisijos pažeistas teisės normas suteikiama teisių privatiems asmenims, svarbu priminti, kad, siekiant užtikrinti šios sąlygos veiksmingumą, reikia, kad nurodytos teisės normos teikiama apsauga būtų veiksminga ją nurodžiusiam asmeniui, taigi, kad šis asmuo būtų vienas iš asmenų, kuriems atitinkama teisės norma suteikia teisių. Iš tikrųjų žalos atlyginimo pagrindu negali būti pripažinta teisės norma, kuria nuo neteisėtų veiksmų saugomas ne juos nurodęs, bet kitas asmuo (2007 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Nikolaou / Komisija*, T-259/03, nepaskelbtas Rink., EU:T:2007:254, 44 punktas).
- 143 Jau buvo nuspręsta, kad teisės į gynybą paisymo principas yra teisės norma, kuria suteikiama teisių privatiems asmenims (2007 m. liepos 11 d. Sprendimo *Sison / Taryba*, T-47/03, nepaskelbtas Rink., EU:T:2007:207, 239 punktas), kaip ir nekaltumo prezumpcijos principas (2008 m. liepos 8 d. Sprendimo *Franchet ir Byk / Komisija*, T-48/05, EU:T:2008:257, 218 punktas). Pačiai ieškovei, kurios teisinei situacijai pakenkė IPS paskelbtas W3b perspėjimas dėl jos, turi būti taikoma apsauga atsižvelgiant į šį perspėjimą; tokia apsauga suteikiama pagal teisės į gynybą paisymo ir nekaltumo prezumpcijos principus.
- 144 Dėl perspėjimo teisinio pagrindo nebuvimo jau buvo nuspręsta, kad vien kompetencijos paskirstymo įvairioms Sąjungos institucijoms sistemos, kuria siekiama užtikrinti Sutartyse numatytą institucinę pusiausvyrą, o ne apsaugoti privačius asmenis, nesilaikymo nepakanka, kad atsirastų Sąjungos atsakomybė atitinkamiems privatiems asmenims, tačiau yra kitaip, jei Sąjungos priemonė priimta pažeidžiant kompetencijos paskirstymą institucijoms, o šios priemonės materialinės nuostatos prieštarauja teisės normai, kuria suteikiama teisių privatiems asmenims (šiuo klausimu žr. 2012 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Artgodan / Komisija*, C-221/10 P, EU:C:2012:216, 81 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Nagrinėjamo atveju šio sprendimo 131 ir 140 punktuose buvo konstatuota, kad IPS paskelbus W3b perspėjimą dėl ieškovės pažeisti teisės į gynybą paisymo ir nekaltumo prezumpcijos principai, suteikiantys teisių ieškovei.

- 145 Kalbant apie tai, ar nustatytas Sąjungos teisės normų pažeidimas gali būti laikomas pakankamai sunkiu, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas jau turėjo progą patikslinti, jog ši sąlyga gali būti laikoma įvykdyta, jeigu atitinkama institucija akivaizdžiai ir šiurkščiai nesilaikė nustatytų diskrecijos ribų; šiuo klausimu reikia, be kita ko, atsižvelgti į tokius veiksnius, kaip pažeistos teisės normos aiškumo ir tikslumo laipsnis, taip pat diskrecijos, kurią Sąjungos institucijai suteikia pažeista teisės norma, apimtis (žr. 2017 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 146 Pagal jurisprudenciją tuo atveju, jeigu Sąjungos institucijos diskrecija yra tik labai nedidelė ar jos beveik nėra, paprasčiausio Sąjungos teisės pažeidimo gali pakakti pakankamai sunkiam pažeidimui pripažinti (žr. 2005 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *FIAMM ir FIAMM Technologies / Taryba ir Komisija*, T-69/00, EU:T:2005:449, 88 ir 89 punktus ir nurodytą jurisprudenciją, taip pat 2007 m. liepos 11 d. Sprendimo *Sison / Taryba*, T-47/03, nepaskelbtas Rink., EU:T:2007:207, 235 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 147 Galiausiai jurisprudencijoje įtvirtinta, kad bet kuriuo atveju Sąjungos teisės pažeidimas yra tikrai sunkus, jeigu jis išlieka, nepaisant priimto sprendimo, kuriuo konstatuojamas inkriminuojamas pažeidimas, prejudicinio sprendimo arba Sąjungos teismo suformuotos jurisprudencijos šiuo klausimu, iš kurių matyti, kad nagrinėjamas veiksmas yra pažeidimas (žr. 2017 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 31 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 148 Nagrinėjamu atveju Komisija negali teigti, kad perspėjimu nebuvo siekiama sukelti pasekmių už institucijos ribų ir padaryti neigiamą poveikį ieškovės teisei padėčiai, kadangi pati delegacija su pirkimu susijusią sutartį, kurią buvo nuspręsta sudaryti su ieškovės vadovaujama konsorciumu, atsisakė patvirtinti vien dėl to, kad Komisija įtraukė į IPS W3b perspėjimą dėl ieškovės
- 149 Taigi Komisija, remdamasi suformuota jurisprudencija ir 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojusia Pagrindinių teisių chartija, 2010 m. liepos mėn. galėjo suprasti, kad jeigu W3b perspėjimo dėl ieškovės paskelbimas IPS gali turėti neigiamą poveikį ieškovės teisei situacijai, turi būti paisoma ieškovės teisės į tai, kad perspėjimas būtų pagrįstas teisės aktuose numatytu teisiniu pagrindu, taip pat paisoma jos teisės į gynybą ir nekaltumo prezumpcijos principo.
- 150 Nagrinėjamu atveju dėl šių teisių taikymo nekilo ypatingų sunkumų ir Komisija neturėjo jokios diskrecijos taikydama jas. Visų pirma aplinkybė, kad Komisija turėjo užtikrinti Sąjungos finansinių interesų apsaugą ir reputaciją, negalėjo pateisinti ieškovės teisių pažeidimo, kurį ji padarė.
- 151 Be to, nors ieškovė siuntė daug raštų ir rodė didelę iniciatyvą siekdama, kad būtų paisoma jos teisių, Komisija nereagavo – iš dalies nepakeitė Sprendimo dėl IPS ir neatšaukė IPS paskelbto perspėjimo dėl ieškovės ar su ja susijusių asmenų, kol Ombudsmenas tiesiogiai neužginčijo Komisijos teisės aktų ar veiksmų.
- 152 Galiausiai Komisijos veiksmai nebuvo skaidrūs ir nuoseklūs. Pirma, per šią procedūrą ji niekada ieškovei nepateikė dokumentų, patvirtinančių, kad OLAF jai atsiuntė prašymus IPS paskelbti perspėjimą dėl ieškovės arba L. ir ECO3 (žr. šio sprendimo 138 punktą). Antra, 2011 m. lapkričio 9 d. rašte delegacija nacionalinei perkančiajai organizacijai nurodė, kad nusprendė baigti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą nesudariusi sutarties pagal Sprendimo dėl IPS 17 straipsnio 2 dalies c punktą, taikomą leidimus duodantiems pareigūnams ir įgaliotiesiems Komisijos leidimus duodantiems pareigūnams; savo atsakyme, pateiktame taikant proceso organizavimo priemones, apie kurias pranešta 2017 m. birželio 15 d. ir 2018 m. kovo 23 d., delegacija taip pat nurodė, kad teisės aktą, dėl kurio ieškovė patyrė žalos, priėmė nacionalinė perkančioji organizacija, vienintelė turėjusi kompetenciją nuspręsti panaikinti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą pagal PRAG 2.4.13 punktą ir šio pirkimo Nurodymų konkurso dalyviams 15 punktą. Trečia, įsikišus Ombudsmenui Komisija 2015 m. vasario mėn. atšaukė IPS paskelbtą perspėjimą dėl ieškovės ir L. (žr. šio sprendimo 64 punktą), taip pat Bendrajam Teismui pateiktose savo rašytinėse pastabose pažymėjo, kad teismo procesai, dėl kurių

ši registracija pateisinama, tęsiami Belgijoje, kur buvo reikalaujama vykdyti M. L persekiojimą. Ketvirta, nors IPS vis dar buvo paskelbtas W3b perspėjimas dėl ieškovės ir Komisija dėl šios priežasties atsisakė patvirtinti su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį, 2010 m. gruodžio 15 d. ji su ieškove pasirašė 1 338 225 EUR vertės sutartį, susijusią su Albanijoje vykdytu pirkimu, kuris pagal PNPP buvo finansuojamas Sąjungos lėšomis, ir savo atsakyme, pateiktame taikant proceso organizavimo priemonės, apie kurias pranešta 2018 m. kovo 23 d., taip pat per teismo posėdį Komisijai nepavyko įrodyti, kad šiomis aplinkybėmis ji užtikrino sustiprintų stebėsenos priemonių taikymą, kaip jos suprantamos pagal Sprendimo dėl IPS 17 straipsnio 2 dalies a punktą.

- 153 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Komisija (pati arba tarpininkaujama delegacijos), IPS paskelbusi W3b perspėjimą ir dėl šio perspėjimo atsisakiusi patvirtinti su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį, padarė pakankamai sunkų teisės normos pažeidimą, dėl kurio kyla Sąjungos atsakomybė, ir nebūtina nagrinėti kitų ieškovės nurodytų pažeidimų.

Dėl žalos ir priežastinio ryšio tarp šios žalos ir Komisijos padaryto pažeidimo buvimo

- 154 Ieškovė teigia, kad dėl Komisijos padaryto pažeidimo patyrė dvejopą žalą, įvertintą bendra 496 000 EUR suma: 166 000 EUR turtinės žalos, patirtos dėl nagrinėjamos sutarties praradimo, ir 330 000 EUR turtinės ir neturtinės žalos, patirtos dėl prarastos galimybės laimėti kitus viešuosius pirkimus.

– Dėl žalos, patirtos dėl nagrinėjamos sutarties praradimo, ir priežastinio ryšio tarp šios žalos ir Komisijos padaryto pažeidimo

- 155 Ieškovė teigia, kad patyrė turtinės žalos, susijusios su prarastu pelnu, kurią ji būtų gavusi vykdydama nagrinėjamą sutartį. Ši negautą pelną ji vertina 166 000 EUR suma ir daro nuorodą į žalos, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelę. Ieškovė tvirtina, kad ši suma lygi didžiausiai pelno maržai, kurią ji būtų gavusi, jeigu būtų visiškai ir nepriekaištingai įgyvendinusi sutartį; ją sudaro maždaug 78 000 EUR valdymo komisinių suma, kurią ieškovė būtų gavusi kaip konsorciumo vadovė, t. y. 10 % bendros ekspertų užmokesčio, numatyto finansiniame konsorciumo pasiūlyme, sumos, ir maždaug 88 000 EUR suma, t. y. 45 % lygi grynosios pelno maržos dalis, kuri turėjo tekti ieškovei, – ši marža yra, pirma, bendrosios pelno maržos, t. y. 315 455 EUR, ir, antra, veiklos išlaidų ir valdymo komisinių, t. y. atitinkamai 41 500 EUR ir 78 305 EUR, skirtumas. Bendroji pelno marža buvo lygi 22–37 % ekspertų užmokesčio, numatyto konsorciumo finansiniame pasiūlyme. Be to, sudariusi su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį ieškovė būtų turėjusi galimybę sudaryti papildomus susitarimus ir šios galimybės ji neteko, todėl negavo pelno.

- 156 Dublike ieškovė teigia, kad didžiausias įvertis, kuriuo remiantis įvertintas pagal nagrinėjamą sutartį jos negautas pelnas, yra patikimas, nes tinkamai įgyvendinant viešojo pirkimo sutartis visada turi būti naudojami visi arba beveik visi ištekliai, nurodyti laimėjusio dalyvio finansiniame pasiūlyme, kaip matyti iš galutinių trijų projektų, už kuriuos ji buvo atsakinga Albanijoje, Juodkalnijoje ir Čade, audito ataskaitų ištraukų. Kalbėdama apie žalą, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelę, ieškovė pripažįsta, kad padaryta esminė klaida apskaičiuojant negauto pelno sumą, – iš tikrųjų ši suma yra 130 348 EUR. Ji teigia, kad žalą, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelėje nurodyti valdymo komisiniai atitinka išlaidų, jos, kaip konsorciumo vadovės, patirtų dėl projekto valdymo, atlyginimą ir prilygsta vidutinei sumai, kurią per 18 mėnesių, reikalingų projektui įgyvendinti, ji būtų sumokėjusi projekto vadovui. Šioje lentelėje prie valdymo komisinių ir grynosios pelno maržos dalies pateikta santrumpa „TBC“, atitinkanti formuluotę anglų kalba „to be confirmed“ („turi būti patvirtinta“), nurodyta dėl to, kad pagal pirkimo praktiką konsorciumo nariai sutartį turėjo pasirašyti tik sudarius ją su nacionaline perkančiąja organizacija.

- 157 Ieškovė mano, kad nurodytą pelną, susijusį su nagrinėjama sutartimi, ji prarado tiesiogiai dėl Komisijos padaryto pažeidimo, nes, kaip matyti iš 2011 m. rugsėjo 13 d. nacionalinės perkančiosios organizacijos rašto, buvo priimtas sprendimas nagrinėjamą sutartį sudaryti su jos vadovaujamu konsorciumu ir šis

- sprendimas panaikintas tik dėl to, kaip matyti iš 2011 m. gruodžio 6 d. nacionalinės perkančiosios organizacijos rašto, kad delegacija atsisakė patvirtinti su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį, nes IPS buvo paskelbtas W3b perspėjimas dėl ieškovės.
- 158 Komisija iš esmės teigia, kad ieškovė neįvykdė jai tenkančios pareigos įrodyti nurodytą žalą ir priežastinį ryšį tarp šios žalos ir padaryto pažeidimo.
- 159 Šiuo klausimu kalbant apie sąlygą, susijusią su priežastinio ryšio tarp nurodyto veiksmo ir žalos buvimu, reikia priminti, kad ši žala turi pakankamai tiesiogiai atsirasti dėl inkriminuojamo veiksmo ir tas veiksmas turi būti lemiamas žalos priežastis, nors nėra pareigos pašalinti dėl neteisėtos padėties atsiradusius visus, netgi netiesioginius, žalingus padarinius (žr. 2006 m. gegužės 10 d. Sprendimo *Galileo International Technology ir kt. / Komisija*, T-279/03, EU:T:2006:121, 130 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją; šiuo klausimu taip pat žr. 1979 m. spalio 4 d. Sprendimo *Dumortier ir kt. / Taryba*, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ir 45/79, EU:C:1979:223, 21 punktą). Ieškovas privalo įrodyti priežastinio ryšio tarp inkriminuojamo veiksmo ir nurodytos žalos buvimą (žr. 1998 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Coldiretti ir kt. / Taryba ir Komisija*, T-149/96, EU:T:1998:228, 101 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 160 Šiuo atveju, nors nacionalinė perkančioji organizacija niekada nepasirašė su nagrinėjamu pirkimu susijusios sutarties ir galėjo prieš ją pasirašydama nuspręsti panaikinti šios sutarties sudarymo procedūrą pagal PRAG 2.4.13 punktą ir šio pirkimo Nurodymų konkurso dalyviams 15 punktą, vis dėlto savo 2011 m. lapkričio 3 d. rašte ji aiškiai ir tiksliai nurodė, kad su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį nori greitai sudaryti su ieškovės vadovaujama konsorciumu (buvo nuspręsta sutartį sudaryti su juo), ir vienintelė sąlyga siekiant baigti šios sutarties pasirašymo procedūrą buvo ta, kad Komisija patvirtintų sutarties dokumentus.
- 161 Kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 88 punkte, iš bylos medžiagos ir ginčų, vykusių per posėdį Bendrajame Teisme, matyti, kad, pateikusi savo 2011 m. lapkričio 9 d. raštą, delegacija pasinaudojo Sprendimo C(2009) 7692 *final* 1 straipsnyje, siejamame su to paties sprendimo II priedu, ir PRAG 2.2 punkte jai suteikta teise nesutikti, kad su nagrinėjamu pirkimu susijusi sutartis būtų sudaryta su ieškovės vadovaujama konsorciumu, nes IPS buvo paskelbtas W3b perspėjimas dėl ieškovės, taigi nacionalinė perkančioji organizacija neturėjo kito pasirinkimo, tik panaikinti nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą, nes šis konsorciumas buvo pateikęs vienintelį techniniu požiūriu priimtina pasiūlymą.
- 162 Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad IPS paskelbtas W3b perspėjimas dėl ieškovės buvo priežastis, lėmusi tai, kad delegacija atsisakė patvirtinti su nagrinėjamu pirkimu susijusią sutartį, kurią buvo nuspręsta sudaryti su ieškovės vadovaujama konsorciumu, ir pats šis atsisakymas buvo lemiamas priežastis, dėl kurios nacionalinė perkančioji organizacija panaikino tos sutarties sudarymo procedūrą. Taigi, atsižvelgiant į nagrinėjamo atvejo aplinkybes, inkriminuojami veiksmai pakankamai tiesiogiai lėmė pelno, kurį ieškovė būtų gavusi vykdydama nagrinėjamą sutartį, praradimą, kad būtų galima konstatuoti, jog yra priežastinis ryšys tarp šių veiksmų ir nurodytos žalos.
- 163 Be to, dėl žalos realumo sąlygos reikia priminti, kad pagal jurisprudenciją (šiuo klausimu žr. 1982 m. sausio 27 d. Sprendimo *De Franceschi / Taryba ir Komisija*, 51/81, EU:C:1982:20, 9 punktą; 1984 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Birra Wührer ir kt. / Taryba ir Komisija*, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81, 51/81 ir 282/82, EU:C:1984:341, 9 punktą ir 1996 m. sausio 16 d. Sprendimo *Candiotte / Taryba*, T-108/94, EU:T:1996:5, 54 punktą) Sąjungos deliktinė atsakomybė gali kilti tik jeigu ieškovas iš tikrųjų patyrė realią ir tikrą žalą. Ieškovas turi įrodyti, kad ši sąlyga yra įvykdyta (žr. 2006 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Agraz ir kt. / Komisija*, C-243/05 P, EU:C:2006:708, 27 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), visų pirma jis turi pateikti patikimų įrodymų tiek dėl žalos buvimu, tiek dėl jos dydžio (žr. 1997 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Blackspur DIY ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-362/95 P, EU:C:1997:401, 31 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 164 Konkrečiai kalbant, kiekviename prašyme atlyginti žalą, nesvarbu, ar juo prašoma atlyginti turtinę ar neturtinę, simbolinę ar realią žalą, turi būti nurodytas tariamos žalos pobūdis atsižvelgiant į inkriminuojamus veiksmus ir visa ši žala bent apytiksliai įvertinta (žr. 2015 m. vasario 26 d. Sprendimo *Sabbagh / Taryba*, T-652/11, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:112, 65 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 165 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad ieškovė net apytiksliai neįvertino žalos, iš esmės patirtos praradus galimybę sudaryti papildomus susitarimus dėl su nagrinėjamu pirkimu susijusios sutarties. Taigi pagal šio sprendimo 163 punkte nurodytą jurisprudenciją Bendrasis Teismas negali atsižvelgti į ieškovės prašymą atlyginti šią žalą.
- 166 Dėl pelno, kurį ieškovė galėjo gauti vykdydama nagrinėjamą sutartį, pažymėtina, kad ieškovės vadovaujamas konsorciumas, atsižvelgiant į jo finansinį pasiūlymą, neturėjo besąlyginės teisės gauti sumų, kurių sutartyje nurodyta bendra į biudžetą įtraukta suma buvo 893 050 EUR. Iš tikrųjų teisę gauti šias sumas konsorciumas būtų turėjęs, jeigu visiškai ir nepriekaištingai būtų įvykdęs nagrinėjamą sutartį ir šiuo tikslu panaudojęs visus savo pasiūlyme nurodytus išteklius. Vis dėlto buvo tam tikra rizika, kad šios sąlygos nebus įvykdytos, todėl ieškovė šiame ieškinyje negali remtis tuo, kad prarado galimybę gauti pelno, kurį galėjo gauti, jeigu konsorciumas būtų visiškai ir nepriekaištingai vykdęs nagrinėjamą sutartį, naudodamasis visais savo pasiūlyme nurodytais ištekliais.
- 167 Nors ieškovė – projekto vadovė – nagrinėjamu atveju nurodo, kad neturėjo ankstesnės patirties užimtumo srityje, vis dėlto jai pavyko nacionalinei perkančiajai organizacijai įrodyti, kad jos vadovaujamas konsorciumas turėjo finansinių, ekonominių, techninių ir profesinių pajėgumų, kurių reikia siekiant vykdyti nagrinėjamą sutartį, nes, be kita ko, jos pasirinkti pagrindiniai ekspertai turėjo pakankamai kompetencijos ir patirties su šia sutartimi susijusioje srityje. Taigi darytina išvada, kad konsorciumas turėjo didelių galimybių tinkamai įgyvendinti nagrinėjamą sutartį padedamas šių ekspertų.
- 168 Dėl valdymo komisinių, kuriuos ieškovė būtų gavusi kaip vadovė, pažymėtina, kad, kaip teigia Komisija ir pripažįsta pati ieškovė, šie komisiniai atitinka išlaidų, kurių ieškovė būtų turėjusi patirti kaip projekto vadovė, atlyginimą, taigi jie susiję su „projekto trukme ir [dėl šio projekto] patiriamu darbo krūviu[, t. y.] pagalba ekspertams, apsilankymais vietoje, ataskaitų peržiūra, dalyvių sąrašų patikrinimu, sąskaitų faktūrų rengimu, komandos valdymu, problemų sprendimu, ekspertų pakeitimu ir kt.“. Darytina išvada, kad šie komisiniai atitinka ne negautą pelną, o išlaidas (daugiausia susijusias su personalu), kurių ieškovė būtų turėjusi patirti kaip vadovė, jeigu jos vadovaujamas konsorciumas būtų vykdęs nagrinėjamą sutartį. Kadangi ši sutartis nebuvo įgyvendinta, ieškovė negali siekti tų išlaidų atlyginimo – ji neįrodė, kad yra jų patyrusi. Todėl ieškovė neturi pagrindo prašyti atlyginti suapvalintą 78 000 EUR sumą, kaip valdymo komisinius, kuriuos ji būtų gavusi būdama vadovė.
- 169 Kalbant apie grynosios pelno maržos dalį, kuri turėjo tekti ieškovei, dėl ekspertų užmokesčio sumos patikimumo pažymėtina, kad šio užmokesčio dienos tarifas ir darbo dienų skaičius, naudoti žalos, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelėje, atitinka konsorciumo finansiniame pasiūlyme nurodytą tarifą ir skaičių, kaip pripažįsta Komisija.
- 170 Dėl Komisijos prieštaravimo, kuriame teigiama, kad ieškovė neįrodė, jog vykdamas nagrinėjamą sutartį visomis konsorciumo pasiūlyme į biudžetą įtrauktomis darbo dienomis būtų iš tikrųjų dirbama, pažymėtina, kad tai įrodyti buvo neįmanoma, nes konsorciumas neturėjo galimybės iš tikrųjų vykdyti šią sutartį. Vis dėlto reikia atsižvelgti į tai, kad nors didžiausias numatytas sutarties vykdymo biudžetas buvo 1 000 000 EUR, kaip matyti iš skelbimo apie pirkimą ir Nurodymų konkurso dalyviams 4.2 punkto, bendra konsorciumo finansinio pasiūlymo suma siekė 893 050 EUR, iš kurių 783 050 EUR skirta ekspertų užmokesčiui. Darytina išvada, kad konsorciumas savo finansinį pasiūlymą pritaikė ir apribojo siekdamas būti konkurencingesnis per nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą; būtent jis laikėsi Nurodymų konkurso dalyviams 6 punkte nustatytų kiekvienai ekspertų kategorijai taikomų minimalių reikalavimų dėl darbo dienų, t. y. bent 275 pagrindinio eksperto Nr. 1 darbo dienos, bent

- 193 pagrindinio eksperto Nr. 2 darbo dienos, bent 80 pagrindinio eksperto Nr. 3 darbo dienų ir bent 539 kitų ekspertų darbo dienos, iš kurių 184 vyresniųjų ekspertų ir 355 jaunesniųjų ekspertų darbo dienos. Atsižvelgiant į tai, nėra jokio pagrindo daryti prielaidos, kad konsorciumas, kurio finansinį pasiūlymą pasirinko nacionalinė perkančioji organizacija, vykdydamas nagrinėjamą viešojo pirkimo sutartį, būtų atsisakęs naudoti visus biudžeto išteklius, iš esmės skirtus ekspertų užmokesčiui, ir taip būtų pažeidęs Nurodymuose konkurso dalyviams nustatytus minimalius reikalavimus dėl personalo naudojimo.
- 171 Kalbant apie Komisijos prieštaravimą, kuriame ji tvirtina, kad ieškovė neįrodė, koks iš tikrųjų užmokestis priklausė ekspertams, pažymėtina, kad pagal Nurodymų konkurso dalyviams 4.1 ir 4.2 punktus konsorciumas savo techniniame pasiūlyme turėjo pateikti trijų pagrindinių ekspertų išpareigojimą dėl išimtinumo ir galimybės teikti paslaugas, o savo finansiniame pasiūlyme – kiekvienos ekspertų kategorijos užmokesčio tarifus. Taigi konsorciumo finansiniame pasiūlyme buvo nurodyta, kad trijų pagrindinių ekspertų ir vyresniųjų ekspertų dienos tarifas yra 900 EUR, o jaunesniųjų ekspertų – 350 EUR; šie tarifai apėmė ekspertams mokamą užmokestį, bendrąsias išlaidas ir konsorciumo gaunamą pelno maržą, kuri dėl kiekvienos ekspertų kategorijos nurodyta žalos, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelėje. Šiuos dienos tarifus konsorciumas norėjo taikyti vykdydamas nagrinėjamą sutartį ir juos buvo patvirtinusi nacionalinė perkančioji organizacija, pasirinkdama konsorciumo finansinį pasiūlymą. Šiomis aplinkybėmis Komisija negali teigti, kad reikėjo įrodyti dienos tarifus, kuriuos konsorciumas turėjo taikyti vykdydamas tą sutartį.
- 172 Šiame ieškinyje Komisija neginčijo pelno maržų, konsorciumo gaunamų nuo kiekvienos ekspertų kategorijos užmokesčio, taip pat prie kiekvienos kategorijos priskirtinų išlaidų sumos; byloje nėra jokių duomenų, dėl kurių būtų galima abejoti šių maržų ir išlaidų patikimumu. Vis dėlto, kaip teisingai pažymėjo Komisija ir pripažino pati ieškovė, žalos, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelėje buvo padaryta klaidų sudedant šias išlaidas ir pelno maržą. Taigi bendroji pelno marža, kurią konsorciumas tikėjosi gauti vykdydamas nagrinėjamą sutartį, buvo ne 315 455 EUR, kaip teigia ieškovė, grįsdama savo reikalavimą atlyginti žalą, o 235 455 EUR.
- 173 Dėl veiklos išlaidų ir valdymo komisinių (atitinkamai 41 500 EUR ir 78 305 EUR sumos), lėmusių tai, kad žalos, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelėje sumažinta bendroji pelno marža, kurią gauti konsorciumas tikėjosi vykdydamas nagrinėjamą sutartį, Komisija triplike nurodė, kad ji atsižvelgė į lentelę, kurioje ieškovė pateikė apibendrintus išsamius savo veiklos išlaidų duomenis. Atsižvelgiant į tai, kadangi byloje nėra duomenų, leidžiančių abejoti šių sumų patikimumu, nereikia ginčyti sumų, kurios, siekiant apskaičiuoti grynąją pelno maržą (ją konsorciumas tikėjosi gauti vykdydamas tą sutartį), yra išskaičiuotos žalos, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelėje; grynoji pelno marža atlikus šio sprendimo 172 punkte nurodytą korekciją siekia 115 650 EUR.
- 174 Dėl 45 % lygios grynosios pelno maržos dalies, kuri turėjo tekti ieškovei, Komisija prieštarauja ir teigia, kad ieškovė nepateikė jokio šiuo klausimu su konsorciumo nariais sudaryto susitarimo dėl to, kad žalos, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelėje prie šios maržos dalies turi būti pateikta santrumpa „TBC“, ir ši dalis atrodo neproporcinga, nes ją pridėjus prie valdymo komisinių ieškovei būtų skirta 67 % grynosios pelno maržos, kurią tikėtasi gauti vykdant nagrinėjamą sutartį, o kitiems keturiems konsorciumo nariams būtų likę pasidalyti tik 33 % šios maržos. Šiuo klausimu pažymėtina, kad remiantis vieninteliais priimtinais ieškovės pateiktais įrodymais negalima patvirtinti grynosios pelno maržos paskirstymo schemos, dėl kurios konsorciumo nariai būtų susitarę tuo atveju, jeigu nagrinėjama sutartis su jais būtų sudaryta. Be to, ieškovė neginčija, kad žalos, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelėje pateikta santrumpa „TBC“ reiškė, jog lentelėje nurodyta paskirstymo schema dar „turėjo būti patvirtinta“, oficialiai pasirašius su pirkimu susijusią sutartį. Kadangi ieškovė, kaip ir kiti konsorciumo nariai, neginčijamai turėjo teisę į dalį grynosios pelno maržos, kurią tikėtasi gauti vykdant nagrinėjamą sutartį, tačiau šioje byloje jai nepavyko įrodyti, kad jos dalis turėjo būti didesnė už kitų konsorciumo narių dalį ir, konkrečiai kalbant, lygi 45 % šios maržos,

Bendrasis Teismas mano, kad ieškovės teisė į žalos atlyginimą bus teisingai įvertinta nustačius, kad jos dalis lygi 20 %, t. y. daliai, gautai penkiems konsorciumo nariams po lygiai paskirsčius grynąją maržą, kurią tikėtasi gauti.

- 175 Taigi grynosios pelno maržos, kurią konsorciumas tikėjosi gauti vykdydamas nagrinėjamą sutartį, dalis, turėjusi tekti ieškovei, įvertinta 23 130 EUR suma ir atitinka 20 % šios maržos, o pati marža įvertinta 115 650 EUR (žr. šio sprendimo 173 punktą). Be to, siekiant atsižvelgti į šio sprendimo 167 punkte nurodytą riziką, susijusią su tuo, kad konsorciumas galėjo neįvykdyti nepriekaištingai ir visiškai nagrinėjamos sutarties, šią sumą reikia sumažinti iki 20 000 EUR.
- 176 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ieškovės prašymą atlyginti turtinę žalą, atitinkančią prarastą galimybę gauti pelno, kurio ji tikėjosi gauti vykdydama nagrinėjamą sutartį, reikia patenkinti ir priteisti jai 20 000 EUR sumą, o likusią prašymo atlyginti žalą dalį, susijusią su nagrinėjamos sutarties pradimu, – atmesti.

– Dėl žalos, patirtos praradus galimybę laimėti kitus viešuosius pirkimus, ir priežastinio ryšio tarp šios žalos ir Komisijos padaryto pažeidimo

- 177 Ieškovė teigia, kad dėl prarastos galimybės laimėti kitus viešuosius pirkimus ji patyrė turtinės ir neturtinės žalos. Šiuo klausimu ji tvirtina, kad dėl IPS paskelbto W3b perspėjimo dėl jos panaikinus nagrinėjamą sutarties sudarymo procedūrą, apie kurią paskelbta 2010 m. lapkričio mėn. skelbime, buvo pakenkta jos įvaizdžiui, taigi ir komercinei reputacijai, visų pirma vertinant buvusių konsorciumo narių požiūriu, ir iš jos atimta galimybė nurodyti svarbią su nagrinėjamu pirkimu susijusią informaciją, kuria ji būtų galėjusi remtis siekdama dalyvauti kitose konkurso procedūrose tame pačiame sektoriuje arba buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje. Taigi ji mano, kad prarado galimybę dalyvauti penkiolikoje sutarties sudarymo procedūrų. Darydama prielaidą, kad tuo metu, dalyvaudama konkursuose, ji būtų laimėjusi vidutiniškai vieną pirkimą iš penkių, ji mano, kad prarado galimybę sudaryti tris sutartis, lygiavertes su nagrinėjamu pirkimu susijusiai sutarčiai. Taigi ieškovė vertina, kad su šiuo pradimu susijusi suma yra lygi tris kartus padaugintai pelno, negauto vykdant nagrinėjamą sutartį, sumai, t. y. 480 000 EUR, ir kartu nustato preliminarią žalą, kurios suma mažesnė, t. y. 330 000 EUR.
- 178 Ieškovė mano, kad dėl tų pačių priežasčių, kurios išdėstytos šio sprendimo 157 punkte, nurodytą galimybę ji prarado tiesiogiai dėl Komisijos padaryto pažeidimo.
- 179 Komisija iš esmės ginčija tai, kad ieškovė įvykdė jai tenkančią pareigą įrodyti nurodytą žalą, taip pat priežastinį ryšį tarp šios žalos ir padaryto pažeidimo.
- 180 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad ieškovė bent apytiksliai neįvertino neturtinės žalos, susijusios su prarasta galimybe laimėti kitus viešuosius pirkimus. Taigi pagal šio sprendimo 163 punkte nurodytą jurisprudenciją Bendrasis Teismas negali atsižvelgti į ieškovės prašymą atlyginti šią žalą.
- 181 Dėl turtinės žalos, susijusios su prarasta galimybe laimėti kitus viešuosius pirkimus, kurią ieškovė vertina 330 000 EUR suma, pažymėtina, kad nagrinėjamos sutarties sudarymo procedūros panaikinimas dėl IPS paskelbto W3b perspėjimo dėl ieškovės neabejotinai pakenkė jos įvaizdžiui, taigi ir komercinei reputacijai tiek buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos valdžios institucijų, tiek buvusių konsorciumo narių, sužinojusių apie tai, požiūriu. Be to, dėl šio panaikinimo ieškovė iš tikrųjų neteko galimybės nagrinėjamą sutartį nurodyti kaip informaciją, kad vykdant kitas sutarties sudarymo procedūras, kuriose ji būtų dalyvavusi arba būtų norėjusi dalyvauti, įrodytų savo techninį pajėgumą veikti su šia sutartimi susijusioje srityje.

- 182 Vis dėlto iš šio sprendimo 181 punkte pateiktų išvadų nematyti, kad yra tiesioginis priežastinis ryšys, dėl kurio ieškovė prarado galimybę sudaryti tris sutartis, lygiavertes su nagrinėjamu pirkimu susijusiai sutarčiai, taigi gauti pelno, tris kartus didesnio už tą, kurio ji tikėjosi vykdydama šią sutartį, t. y. gauti 480 000 EUR sumą, kuri ieškovės reikalavimuose sumažinta iki 330 000 EUR.
- 183 Visų pirma pažymėtina, kad, kaip nurodo Komisija ir pripažįsta ieškovė, tai, jog nuo 2010 m. birželio mėn. iki 2015 m. vasario mėn. IPS buvo paskelbtas W3b perspėjimas dėl ieškovės, netrukde jai vienai arba kaip konsorciumo narei nuo 2010 m. gruodžio 15 d. iki 2015 m. rugpjūčio 3 d. su Komisija pasirašyti penkias sutartis, susijusias su viešaisiais pirkimais, kurie Sąjungos lėšomis buvo finansuojami (be kita ko, pagal PNPP) kitose nei užimtumo srityse kaimyninėse buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos valstybėse (Bosnijoje ir Hercegovinoje, Juodkalnijoje, Albanijoje) ir Afrikoje; bendra šių sutarčių vertė – 3 503 955 EUR.
- 184 Kadangi ieškovė teigia, kad su nagrinėjamu pirkimu susijusi informacija buvo lemiamą – lėmė jos galimybę dalyvauti konkursuose vykdant kitus nagrinėjamus pirkimus, reikia konstatuoti, jog Komisijos prie bylos pridėta informacija, pateikiama ieškovės interneto svetainės tinklalapiuose, prieštarauja ieškovės teiginiams dėl patirties neturėjimo užimtumo srityje; šioje informacijoje ieškovė nurodo, kad viena iš jos pagrindinių veiklos sričių yra „užimtumas ir darbo rinka“. Net jeigu, kaip teigia ieškovė, jai trūko informacijos šioje srityje, tai netrukde jai, sudarius konsorciumą su kitomis tokios patirties turinčiomis įmonėmis, laimėti viešuosius pirkimus, kaip antai nagrinėjamą pirkimą, kaip jau nurodyta šio sprendimo 167 punkte.
- 185 Kadangi ieškovė teigia, kad panaikinus nagrinėjamą pirkimą jai tapo neįmanoma prisijungti prie kitų įmonių, visų pirma buvusių konsorciumo narių, pažymėtina, jog, kaip teisingai nurodo Komisija, ieškovė nepateikė jokio įrodymo, kad siekdama dalyvauti sutarties sudarymo procedūrose užimtumo srityje arba buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje ji kreipėsi į kitas įmones, kad būtų sudarytas konsorciumas, ir šios įmonės atsisakė jį sudaryti. Be to, pati ieškovė pripažįsta, kad kaip konsorciumo vadovė laimėjo keletą pirkimų kitose srityse, nesusijusiose su užimtumu, arba ne buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje. Taigi ieškovės argumentai šiuo klausimu nepakankamai pagrįsti.
- 186 Kadangi ieškovė teigia, kad prarado galimybę laimėti kitus viešuosius pirkimus buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje, nes, šios respublikos institucijų požiūriu, jos įvaizdis buvo sugadintas, taip pat reikia konstatuoti, kad, kaip teisingai pažymi Komisija, ieškovė netvirtino ir *a fortiori* neįrodė, jog siekė laimėti viešųjų pirkimų konkursą, kurio perkančioji organizacija buvo buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos institucija. Šiomis aplinkybėmis ieškovė negali tvirtinti, kad prarado tikrą galimybę laimėti šiuos pirkimus, nes jos įvaizdis, tų institucijų požiūriu, buvo sugadintas.
- 187 Galiausiai pažymėtina, kad ieškinyje pateiktoje žalos, susijusios su nagrinėjamos sutarties praradimu, vertinimo lentelėje nurodyti duomenys yra vien hipotetiniai. Iš tikrųjų ieškovė nenurodė konkrečių sutarties sudarymo procedūrų, kuriose dalyvavo arba būtų galėjusi dalyvauti, o tik remdamasi savo ankstesnės patirties duomenimis padarė išvadą dėl to, keliose sutarties sudarymo procedūrose, jos nuomone, būtų galėjusi dalyvauti; ji nepateikė jokių įrodymų, kuriais remiantis būtų galima patvirtinti tokios informacijos tikrumą ir reikšmę.
- 188 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad ieškovė neįrodė nei turtinės žalos, susijusios su prarasta galimybe laimėti kitus viešuosius pirkimus, realumo ir tikrumo, nei to, kad ši žala pakankamai tiesiogiai atsirado dėl šio sprendimo 153 punkte nustatyto pažeidimo, nes šis pažeidimas buvo lemiamą žalą priežastis.
- 189 Taigi reikia atmesti visą prašymą atlyginti žalą, pagrįstą tuo, kad ieškovė prarado galimybę laimėti kitus viešuosius pirkimus.

- 190 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia priteisti iš Komisijos 20 000 EUR sumą, kuri ieškovei turi būti sumokėta kaip jos patirtos žalos atlyginimas, o likusią ieškinio dalį – atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 191 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 2 dalį, jeigu byloje yra kelios pralaimėjusios šalys, Bendrasis Teismas nusprendžia, kaip turi būti paskirstytos išlaidos. Kadangi nagrinėjamu atveju dalis šalių reikalavimų buvo atmesta, reikia kiekvienai iš jų nurodyti padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (pirmoji kolegija)

nusprendžia:

- 1. Įpareigoti Europos Komisiją sumokėti *East West Consulting SPRL* 20 000 EUR sumą.**
- 2. Atmesti likusią ieškinio dalį.**
- 3. Kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Pelikánová

Valančius

Öberg

Paskelbta 2018 m. gruodžio 14 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Bylos faktinės aplinkybės	1
Dėl iki ieškinio pareiškimo susiklosčiusių faktinių aplinkybių	2
Dėl pareiškus ieškinį susiklosčiusių faktinių aplinkybių	9
Procesas ir šalių reikalavimai	9
Dėl teisės	10
Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos nagrinėti ieškinį	10
Dėl dubliko C.1–C.12 prieduose pateiktų įrodymų priimtumo	12
Dėl esmės	14
Dėl Komisijai inkriminuojamų neteisėtų veiksmų	14
Dėl žalos ir priežastinio ryšio tarp šios žalos ir Komisijos padaryto pažeidimo buvimo	20
– Dėl žalos, patirtos dėl nagrinėjamos sutarties praradimo, ir priežastinio ryšio tarp šios žalos ir Komisijos padaryto pažeidimo	20
– Dėl žalos, patirtos praradus galimybę laimėti kitus viešuosius pirkimus, ir priežastinio ryšio tarp šios žalos ir Komisijos padaryto pažeidimo	24
Dėl bylinėjimosi išlaidų	26